

2011. gada vasara

www.lu.lv

**Rīgas vecticībnieki –
atvērti dialogam un
sadarbībai**

**Datorikas fakultāte
ceļā uz Eiropas
kvalitāti**

**Mazo ērgļu
realitātes šovs**

**LU Pūtēju orķestris
elpo kopā**

**Universitātes
spilgtās
karsējmeitenes**

2011. gada 25. maijā tika ievēlēts Latvijas Universitātes rektors – no abiem izvirzītajiem kandidātiem Satversmes sapulces dalībnieki ar vairāk nekā divreiz lielāku balsu pārsvaru ievēlēja līdzšinējo rektoru prof. Mārci Auziņu. Uz rektora amatu pretendēja arī Sociālo zinātņu fakultātes Komunikāciju studiju nodaļas vadītāja prof. Inta Brikše.

Latvijas lielākās augstākās mācību iestādes rektors tiek vēlēts uz četriem gadiem, prof. M. Auziņam šis būs otrais termiņš

Par LU rektoru atkārtoti ievēlēts profesors Mārcis Auziņš

rektora amatā, pirmo reizi viņš tika ievēlēts 2007. gada 16. maijā. Jaunievēlētais rektors vēl jāapstiprina Ministru kabinetam.

Prezentējot savu programmu nākamajiem četriem gadiem, rektors uzsvēra, ka jāturpina stabila virzība uz zinātnes universitāti, lai LU būtu valstī labākā vieta studijām, zinātniskajai pētniecībai un darbam. LU mērķis ir kļūt par vadošo zinātnes universitāti Baltijā, un to ir iespējams panākt, tikai ceļot studiju kvalitāti.

LU vadības uzdevums ir radīt apstākļus, lai pasniedzēji varētu savienot pasniedzēja darbu, mācot studentus, ar pētniecisko darbu, radot jaunas zināšanas. Prof. Auziņš uzrunā Satversmes sapulcei uzsvēra, ka *Alma Mater* jānodrošina labvēlīga akadēmiskā vide, lai LU pasniedzēji būtu Latvijā labākie mācībspēki un pētnieki savā nozarē.

Par vienu no savām prioritātēm rektors izvirzījis arī sadarbības stiprināšanu starp fakultātēm un institūtiem, lai tie kļūtu par neatņemamu studiju procesa sastāvdaļu, iesaistot institūtu realizētajos zinātnes projektos daudzus doktorantūras un maģistrantūras studentus.

Rektors arī apņēmis turpināt tādas studiju vides veidošanu, kas nodrošina visas studentu vajadzības un piedāvā visplašākās iespējas izaugsmei, – teicamas lekcijas, ko vada labākie pašmāju un ārvalstu pasniedzēji, iespēja strādāt atalgotos pētniecības projektos savā zinātņu nozarē, brīvi veidot attiecības ar citiem studentiem un iekļauties studentu organizāciju veidotajos sociālajos tīklos gan Latvijā, gan ārzemēs.

Lai to paveiktu, LU jārūpējas par materiālo un tehnisko resursu rūpīgu apsaimniekošanu, izmantojot gan LU līdzekļus, gan aktīvi piesaistot struktūrfondu līdzekļus un citus ārējos finansējuma avotus. Vienlaikus rektors atzina, ka LU straujāka izaugsme nav iedomājama bez visas Latvijas augstākās izglītības sistēmas kvalitatīvām reformām un valsts attieksmes maiņas.

Noslēdzot savu uzrunu, rektors uzsvēra, ka viņš darīs visu, lai īstenotu LU misiju – veidot jaunu Latvijas intelektuāļu paaudzi ar kvalitatīvi augstāku morāli un zināšanām, kas nodrošinās Latvijas kā valsts attīstību nākotnē. Latvijas Universitāte – garants Latvijas attīstībai!

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

http://www.lu.lv/almamater

Izdevumu sagatavojošs:

LU Preses centrs

LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2011

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

Atbildīgās par izdevumu: Gundega Krakopa, Ilona Vilcāne

Korespondentes:

Kitija Balcare, Agnese Dzene, Anna Platpīre, Jeļena Smelova

Tulkojums angļu valodā: Humanitāro zinātņu fakultātes
profesionālo studiju programmas «Tulkotājs» studente
Iveta Ilguna

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Saturs

Kitija Balcare

**Rīgas vecticībnieki –
atvērti dialogam un sadarbībai**

3

Anna Platpīre, Jeļena Smelova

Mazo ērgļu realitātes šovs

6

Kitija Balcare

Bibliotēka iet līdzī laikam

10

Jurita Krūma

LU – mājas studentiem, radiem un kaimiņiem

13

Jeļena Poļakova

Ceļā uz Eiropas kvalitāti

16

Agnese Dzene

Pagriezti pasauli zinātnes vārdā

20

Krista Rušmane

**Latvijas Universitātes Pūtēju orķestris:
«Mēs elpojam kopā»!**

23

Sintija Spunde

Spilgtās karsējmeitenes

26

**Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē
no 2011. gada februāra līdz maijam**

28

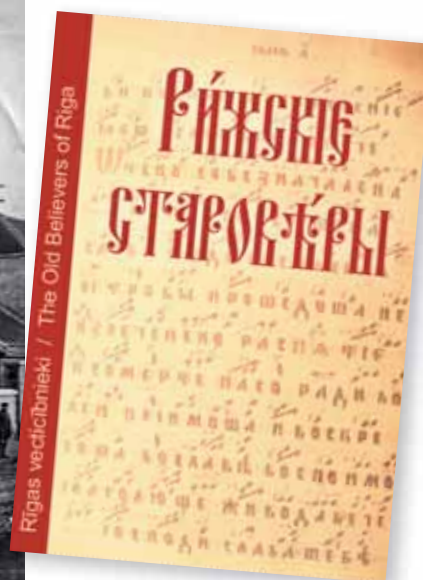
**Studiju programmas Latvijas Universitātē
2011/2012**

30

Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudzes lūgšanu nams ap 1870. gadu

Foto: Rīgas Grebenščikova draudzes arhīvs

Grāmatas vāka noformējums
Dizains: Matiss Kūlis

Rīgas vecticībnieki – atvērti dialogam un sadarbībai

Kitija BALCARE

Cauri laikiem, par spīti dažādām varu maiņām, Latvijas teritorijā joprojām saglabājušās daudzas reliģiskās konfesijas, kas turpina dzīvot saskaņā ar savām kultūras nostādnēm un kopt vēsturiski veidojušās reliģiskās prakses. Laikā, kad pasaulē daudzās tautās tieši reliģiskā pārliecība kalpo par pamatu strīdiem un sadursmēm, Latvijā līdzās pastāv ap trīsdesmit dažādu konfesiju, padarot mūsu valsti par unikālu savā multireliģismā un par neparastu piemēru citu valstu pārstāvjiem.

Viena no senām konfesijām ar ievērojamu skaitu sekotāju Latvijā, kas mērāms vairāk nekā 80 tūkstošos piederīgo, ir vecticībnieki. Par viņiem ir dzirdēts, izveidojušies arī atšķirīgi priekšstati, kas robežojas ar aizspriedumiem, bet skaidrojoša un saprotama ieskata Latvijas vecticībnieku dzīvē un vēsturē līdz šim trūcis. Lai Latvijas reliģisko ainavu papildinātu ar pilnvērtīgu informāciju, sadarbojoties Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta (FSI) pētniekiem un Latvijas Vecticībnieku biedrībai, dienasgaismu ieraudzījis vērtīgs pētījums «Rīgas vecticībnieki».

Jubileju svin ar pētījumu

Latvijas vecticībnieku saknes Latvijas teritorijā meklējamas jau 17. gadsimta otrajā pusē. Tā ir vēsturiski izveidojusies īpaša etnokonfesionāla grupa. Kā pētījuma autori skaidro grāmatas ievadā, lai arī vecticībniekiem piemīt zināma nošķirtība, viņi tomēr ir Latvijas sabiedrības organiska sastāvdaļa un aktīvi piedalās mūsdienu Latvijas dzīvē. Tieši tāpēc ir būtiski pētīt šo

vēsturiski veidojušos etnokonfesionālo grupu, kurai gadsimtu laikā kā Latvijas vecticībnieku kultūrai izveidojušās raksturīgas iezīmes, ir saglabātas senču tradīcijas ne vien reliģiskajā, bet arī ikdienas dzīvē.

Lai gan bieži vien tiek minēts, ka Latvijā pašreiz dzīvo 80 000 vecticībnieku, tomēr jāņem vērā, ka te ietilpst arī tie Latvijas iedzīvotāji, kas cēlušies no vecticībnieku ģimenēm (galvenokārt krievi, arī baltkrievi, ukraiņi un citi), bet ikdienā vairs stingri neievēro reliģiskās tradīcijas. Tomēr vecticībnieki ir apvienojušies sešdesmit deviņās draudzēs, kas ir saimnieciski autonomas un garīgi pārstāv Latvijas Vecticībnieku Pomoras Baznīcu.

Lai arī draudžu vairākums ir meklējams Austrumlatvijā Latvijas teritorijā, tomēr arī Rīgā darbojas divas vecticībnieku pomoriešu draudzes: Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudze, kas atzīta par vienu no lielākajām draudzēm ārpus Krievijas, apvienojot ap 10 000 ticīgo un kalpojot par vecticībnieku garīgo centru Latvijā un ārpus tās robežām, un Rīgas Dieva Parādīšanās Pomoras vecticībnieku draudze. Turklāt līdzās šīm draudzēm Rīgā darbojas arī divas vecticībnieku sabiedriskās organizācijas: Latvijas Vecticībnieku biedrība, kas dibināta jau 1908. gadā, un I. N. Zavoloko Vecticībnieku biedrība, kas dibināta 1999. gadā.

«Īstenotais projekts ir tieši saistīts ar Rīgas Grebenščikova draudzes Svētās Dievmātes Aizmigšanas dievnama iesvētīšanu, kas bijusi pirms 250 gadiem. Šim notikumam par godu paši vecticībnieki vēlējās piedalīties pētījumā, tādējādi atzīmējot šos svētkus ne tikai ar svinīgo dievkalpojumu, bet arī ar grāmatas un digitālā izdevuma izdošanu un tematiskās konferences rīkošanu,» skaidro LU FSI pētniece, mākslas doktore un

2010. gadā izdotā pētījuma «Rīgas vecticībnieki» sastādītāja Nadežda Pazuhina, kas savulaik aizstāvējusi promocijas darbu «Latvijas vecticībnieku kultūras prakses: 20. gadsimta pieredze». «Mūsu institūta pētniekiem, kas nodarbojas ar vecticības izpēti, vienmēr ir bijušas labas attiecības ar pašiem vecticībniekiem. Vecticība – tas mūsu gadījumā nav objekts, ko pēta. Tā ir kopiena, kura pati aktīvi iesaistās pētījumu norisē un kopā ar pētniekiem piedalās pat projekta pieteikumu veidošanā. Šis pētījums ir tapis sadarbībā ar vienu no tradīcijām bagātākajām vecticībnieku biedrībām Latvijā – ar Latvijas Vecticībnieku biedrību. Īpaši lielu ieguldījumu izdevuma tapšanā ir sniedzis šīs biedrības priekšsēdētājs un šā projekta vadītājs Ilmarions Ivanovs.»

Lai arī tas lauž priekšstatu par to, ka vecticībnieku vide ir samērā noslēgta, vecticībniekus, neskatoties uz viņu konservatīvismu kultūras kontekstā, tomēr nevar raksturot kā monolītu, nesadalāmu kopienu. Absolūtais vairums Latvijas vecticībnieku pieder pie pomoriešu virziena, kurā nav priesteru. Lielākās atšķirības vecticībnieku paražās un dzīvesveidā ir vērojamas, ja salīdzina pilsētu un lauku draudzes.

«Joprojām pastāv nelielas vecticībnieku draudzes, lielākoties lauku reģionos, kas ir samērā noslēgtas un kur saglabājušās stingras paražas, ka ar tiem cilvēkiem, kas ir ārpusnieki, kā paši vecticībnieki dēvē cilvēkus, kas nepieder viņu kopienai, nedrīkst atklāti sarunāties un nedrīkst ielaist savā pasaulē, bet ir jāsaglabā distance,» stāsta N. Pazuhina. «Tādās pilsētās kā Rīga, Daugavpils, Rēzekne, kurās ir lielākie vecticībnieku centri Latvijā, ir citādi. Tur vecticībniekiem ir sava vide, viņi nejūtas apdraudēti, jo ir pietiekami stingri savā ticībā un pārliecībā, tomēr privātā ikdienas dzīve izteikti reliģiskās ģimenēs ir slēgta tēma.»

Tāpat, svinot gadadienu, LU FSI un Latvijas Vecticībnieku biedrība 2010. gada pavasarī Rīgā rīkoja starptautisku zinātnisku konferenci «Rīgas vecticībnieki: kultūrvēsturiskās

pieredzes 250 gadi», pulcinot pētniekus no Latvijas un citām valstīm, kuru pētījumu objekts ir tieši vai pastarpināti saistīts ar vecticību. Savukārt izdevuma saturu veido ieskats Rīgas vecticībnieku pagātnē un mūsdienās, kā arī vēsturiskie un mūsdienu fotomateriāli.

Atvērti labvēligam dialogam

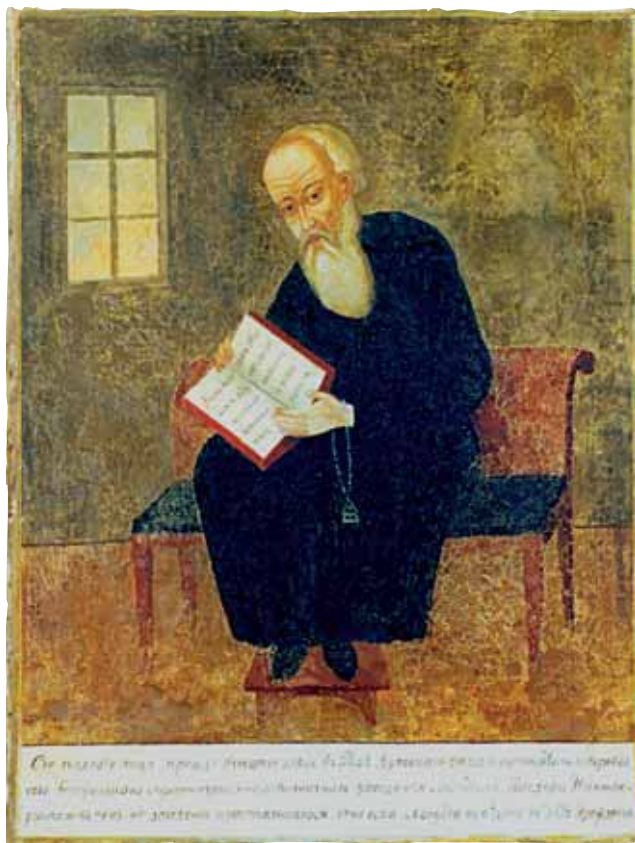
«Mūsu sākotnējais pētījuma mērķis bija parādīt, kas patiesībā ir Rīgas vecticībnieki, kādi viņi ir. Vēlējāmies sniegt ieskatu viņu vēsturē un atainot to, kas ar šīs kopienas pārstāvjiem notiek pašreiz, gan stāstot par Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudzes dievnamu, gan arī par pašu draudzi kultūrsociālā nozīmē, par draudzes bibliotēku, par sociāli izglītojošo darbu svētdienas skolā un par citām aktivitātēm,» projekta mērķus atklāj N. Pazuhina, norādot, ka pētījuma mērķauditorija plašākā nozīmē ir jebkurš indivīds, kam ir interese par konfesijām Latvijā un par to kultūrpraksēm.

Arī paši vecticībnieki augstu vērtē šāda materiāla izveidi, ņemot vērā, ka pētījums ir bagātīgi papildināts ar līdz šim nepublicētu vizuālo materiālu, vēsturiskām fotogrāfijām no Grebenščikova draudzes arhīva, kā arī no daudziem privātiem vecticībnieku arhīviem, kas atklāj vecticībnieku vēsturisko ainu Latvijā vēl smalkāk un saistošāk. Šo materiālu vākšana un sistematizācija nebūtu iespējama bez pašu vecticībnieku līdzdalības. Latvijas vecticībnieku biedrības pārstāvji un tās priekšsēdētājs I. Ivanovs ir paveikuši lielu darbu, pacietīgi meklējot un runājot ar vecticībniekiem, atlasot interesantākās fotogrāfijas.

«Pētījums ir domāts cilvēkiem, kas par šo reliģisko grupu zina maz un, iespējams, varbūt ir tikai dzirdējuši par to, ka arī Latvijā ir tādi vecticībnieki. Lasītājam tā ir satikšanās ar to, kas sākotnēji šķiet nesaprotams un noslēgts, bet tai pašā laikā tas ir aicinājums uz dialogu ar nosacījumu, ka šis dialogs būs

«Pomoriešu atbildes» (1723), vecticībnieku apoloģētiskais sacerējums, manuskripts, 18. gs. Foto: Vladimirs Nikonovs

Rīgas vecticībnieku garīgais tēvs Feodors Samanskis 1760. gadā iesvētīja Kristus Dzimšanas un Svētās Dievmātes Aizmigšanas dievnamu Rīgā

Foto no Rīgas Grebenščikova draudzes arhīva

draudzīgs un nepretendēns uz strīdu par reliģiskajām dogmām,» ir pārliecināta N. Pazuhina.

Paši pētījuma autori kā pozitīvu iezīmi min pētījuma pārskatāmo struktūru. Tajā apkopotais materiāls sadalīts divās daļās. Pirmajā daļā atrodams vispārējs ieskats par to, kas ir vecticībnieki, kas ir pomorieši jeb pomoras virziens, kas ir zīmju dziedāšana, kādas ir vecticībnieku ikonogrāfijas tradīcijas un kādas ir dievkalpojumu īpatnības kopumā, veidojot ieskatu vecticībnieku kultūras un reliģiskajās tradīcijās.

Savukārt otrā pētījuma daļa ir veidota kā tradicionāla vēsturiskā daļa jeb Rīgas vecticībnieku hronika, kurā aprakstīti svarīgākie notikumi. Teksta autors ir pāragri aizsaulē aizgājušais vecticības aktīvs LU FSI pētnieks Arnolds Podmazovs, kurš par vecticības tēmu pētījumus veicis arī padomju laikos.

Ilgu laiku A. Podmazova sagatavotā monogrāfija «Vecticība Latvijā», kas iznāca 2001. gadā, bija vienīgā grāmata latviešu valodā Latvijā par vecticību vispār. Līdz ar to pētījums «Rīgas vecticībnieki» ir vērtīgs ieguvums zinātniskajā literatūrā par vecticībnieku kultūrpraksēm Latvijā.

Kultūras mantojums jāpadara saprotams

«Vecticībnieki ir Latvijas krievu minoritātes sastāvdaļa, kas ieņem šai sabiedrībā īpašu vietu un paši to arī apzinās. Pētījums ir nepieciešams, lai, pirmkārt, Latvijas iedzīvotāji apzinātos savu kultūru un tās mantojumu. Otrkārt, lai stiprinātu kultūru dialogu Latvijā, kur līdzās pastāv daudzas un dažādas konfesijas. Tieši tāpēc šis pētījums ir izdots vairākās valodās, lai plašākam sabiedrības pārstāvju lokam padarītu vecticībniekus un viņu kultūras mantojumu saprotamāku un tuvāku,» skaidro N. Pazuhina. «Jau esmu dāvinājis šo digitālo izdevumu saviem kolēģiem Vācijā, kuriem vecticības tēma interesē. Viņi bija ļoti iepriecināti, ka var lasīt pētījumu savā valodā.»

Grāmata par Rīgas vecticībniekiem ir lasāma latviešu, krievu un angļu valodā, bet digitālais izdevums diska formātā pētījuma materiālus piedāvā iepazīt arī vācu valodā, kā arī ir bagātīgi papildināts ar vizuālo materiālu, kura sistematizēšanai veltīts ievērojami daudz laika.

«Vecticībnieki paši ļoti labi apzinās, ka ir spējuši saglabāt ļoti daudz tādu lietu, ko citi nav spējuši. Iespējams, tieši tāpēc vecticībnieku konservatīvisms šodien ir savdabīgs pamats jeb platforma, kas var būt vienojoša un interesanta dažādiem cilvēkiem. Jo īpaši tiem, kam ir interese par vērtībām, kas var saglabāties cauri gadsimtiem,» skaidro N. Pazuhina, piebilstot, ka pēdējos gados vecticībnieku rindas arvien papildina jaunā paaudze, kas pēc aizrautīgiem meklējumiem tomēr atgriežas pie tām vērtībām, kas ir pierādījušas savu nozīmīgumu gadsimtu gaitā. Reliģiskā pārliecība dod spēku pašapziņai. Tā ir svarīga ne tikai jauniešiem, bet visu vecumu cilvēkiem.

Grāmatas un digitālā albuma «Rīgas vecticībnieki» veidošanā piedalījās projekta vadītājs un fotoalbuma sastādītājs Ilarions Ivanovs, teksta autors Arnolds Podmazovs, redaktore un fotoalbuma sastādītāja Nadežda Pazuhina, tulkoātāji Arta Jāne, Velga Vēvere, Valters Dolacis, Jelena Lapiņa, korektori Zoja Saveljeva, Jānis Vējš, maketētājs Matīss Kūlis un projekta koordinatore Vallija Rone.

«Pētījuma izstrādē tika iesaistīti daudzi cilvēki. Bija izveidota mūsu institūta darba grupa, kurā bez manis bija pētniece Inese Runce un projekta koordinatore Vallija Rone. Uzaicinājām arī asociēto profesoru Aleksandru Gavriļinu, kas mums daudz palīdzēja kā zinātniskais konsultants. Tāpat arī paši vecticībnieku draudzes locekļi un garīgie tēvi labprāt iepazīnās ar sagatavotajiem tekstiem un atbildēja uz neskaidrajiem jautājumiem. Protams, nevarētu iedomāties šo darbu bez mūsu projekta vadītāja I. Ivanova neizmējamās enerģijas un iedvesmojošiem vārdiem,» par pētījuma gaitu stāsta N. Pazuhina. «Tā bija veiksmīga sadarbība. Īsts dialogs. Lai gan jāpiebilst, ka tā bija sadarbība ar pietāti, neko asi nekritizējot, bet izmantojot iespēju paskatīties uz lietām ar paša kultūras nesēja acīm, nopelnot uzticību. Vecticībnieki ir gatavi sarunai, un šāds dialogs jau eksistē. Šis pētījums ir sākums tam, lai varētu iepazīt Rīgu no dažādām pusēm. Pie tam ne tikai pilsēta kā tādu, bet pašu dzīvi tajā, jo pilsēta nav tikai arhitektūra, bet gan cilvēki. Tādā veidā pilsēta arī iegūst dažādās sejas, no kurām vienu mums ļauj iepazīt pētījums par Rīgas vecticībniekiem.»

Grāmata «Rīgas vecticībnieki» un digitālā albuma «Rīgas vecticībnieki» izdevums ir publicēts projekta «Rīgas vecticībnieki: kultūrvēsturiskās pieredzes 250 gadi» ietvaros, kuru īstenoja Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts un Latvijas Vecticībnieku biedrība ar Īslandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas finansiālo atbalstu Eiropas ekonomikas zonas finanšu instrumenta ietvaros un ar Latvijas valsts finansiālo atbalstu no Sabiedrības integrācijas fonda līdzekļiem.

Riga's Old-Believers – Open to Dialogue and Cooperation

Despite all the changes that have occurred in Latvia, many religious denominations have still persisted through time and continue to live in harmony with their cultural policies and religious practices. When religion can most certainly be a source of conflict in the world today, it would be unusual to see about thirty different denominations in Latvia co-existing and making it a unique multi-religious country. One of the most ancient churches in Latvia with more than 80 thousand members is Old-Believers. Although there are quite different attitudes and even prejudice towards them, an explanatory and understandable insight into the Old-Believers' world has been lacking. A new survey, «Riga's Old-Believers», issued by researchers of the Institute of Philosophy and Sociology of UL and representatives of Latvia's Old-Believers will be a valuable addition to investigation of Latvia's religious landscape; the book is also available in foreign languages as printed and digital editions.

Mazo ērgļu realitātes šovs

Mazais ērglis. Foto: Uģis Bergmanis

Anna PLATPĪRE, Jeļena SMELOVA

Vējā ligojas egļu zari, bet aiz tiem, lai arī paslēpta, samanāma mazo ērgļu ligzda. Dzirdamas putnu balsis un meža skaņas, bet ligzdas vidū sēž cēls putns. Citkārt tas ir pakļāvīgi sakļāvis spārnus, citkārt vēro un ieklausās apkārt notiekošajā, bet reizēm ligzda ir tukša, jo abi ērgļi izlidojuši barības meklējumos.

Jau kopš aprīļa Latvijā atgriezies mazo ērgļu pāris, kuru ligzdu ikviens var vērot LU portālā www.lu.lv/tiesraide/3/ vai www.pomarina.lv. Skatītāju ir daudz, un viņi ir parūpējušies arī par vārdiem – nodēvējuši ērgļus par Mačo un Mētru. Maija sākumā tika izdētas olas, un nu māte tās uzticīgi silda, gaidot, kad tēvs nesīs ēdienu. Sākumā abi putni devās medībās un retāk bija redzami tiešraidē, taču vasaras sākumā mājvietā putni ir novērojami nepārtraukti. Var sekot līdzi to kustībām, ikdienas

Ekrānuzņēmums no mazā ērgļa ligzdas tiešraides www.lu.lv/tiesraide/3/

rituāliem, baudīt meža klātbūtni, neizejot no savas istabas, un vērot, kas īsti ir mazais ērglis: ko tas ēd un kā izskatās.

Projektā «Mazā ērgļa barības izpēte ar videonovērošanas kameras palīdzību» aktīvi piedalās Latvijas Universitātes studenti, kas cītīgi seko līdzi ligzdā notiekošajam un apkopo datus. Universitāte nodrošina arī tiešās videotranslācijas serveri. Pētījumu vada dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas pārstāvis ornitologs Uģis Bergmanis, kurš bioloģijas doktora grādu ieguvis Latvijas Universitātē.

Mazais ērglis jeb *Aquila pomarina*

Mazais ērglis ir viena no trim Latvijā sastopamajām *Aquila* ģints jeb tā saucamo īsto ērgļu sugām.

Nelielais brūni baltais putns nesver daudz. Tēviņš ir vieglāks un sver ap pusotru kilogramu, mātīte ir par pārsimts gramiem smagāka. Mazais ērglis ligzdo vecos kokos, kam apkārt ir liels koku masīvs, lielākoties tas ir jauktu koku mežs, kurā līdzās eglēm aug arī bērzi, apses un citi koki.

Vienā mežā tam var būt vairākas ligzdu vietas, jo tā mājvietu var iekārot arī citi putni, piemēram, pelju klijāns, kas atlido ātrāk un aizņem jau gatavo «dzīvojamo platību». Tad mazo ērgļu ģimenei nākas meklēt citu apmešanās vietu. Tieši tāpēc tiek sagatavotas vairākas ligzdas. Ir izpētīts, ka attālums starp ligzdām ir vismaz pusotrs kilometrs, lai varētu izvairīties no tikšanās ar nevēlamo kaimiņu un atrastu pietiekami daudz barības. Ligzdošanai būtisks ir arī meža vecums, meža masīvā nepieciešamas dažādas vecuma struktūras – ja paliks tikai jauni meži un jaunaudzes, tad pazudīs gan mazais ērglis, gan citas sugas. Daudziem putniem, jo īpaši ērgļiem, ir grūti pielāgoties ligzdošanai jaunākos kokos.

Ligzdošanas paradumi

Ērgļu ligzda diametrā ir gandrīz vienu metru plata. Tā tiek rūpīgi būvēta no zariem, un gadu no gada tās apjoms

palielinās. Pēc formas tā ir plakana, bet centrā ir bedrīte, kuru ērgļu mamma ar krūtīm izveido, lai iedētu olas. Ērgļiem patīk būvēt ligzdas, vienam pārim bieži vien ir vairākas ligzdas, turklāt viņi tās labprāt maina, tāpēc, uzsākot vērošanas projektu, bija burtiski jāmin, kurā ligzdā ērgļi varētu apmesties. Šoreiz projekta veidotājiem paveicās – Mačo un Mētra atgriezās ligzdā, ko bija izveidojuši jau pirms gada, un kamera tika piestiprināta tieši pie tās.

Vidējais augstums, kādā ērgļi ligzdo, svārstās no 6 līdz pat 25–30 metriem. Ir nepieciešamas īpašas prasmes, lai uzkāptu tik augstā kokā un piestiprinātu novērošanas kameru. Turklāt nepietiek vienkārši uzkāpt kokā un to pieskrūvēt – pats sarežģītākais ir atrast blakus stabilu koku, pie kā piestiprināt kameru. Ja kamera būs par tuvu, putns var nobīties, ja par tālu – neko īsti nevarēs redzēt. Nepieciešams vēl viens augsts koks, kurā tiek uzlikta antena, kas raida informāciju līdz interneta serverim. Problēmas rada arī tas, ka mazie ērgļi parasti neligzdo elektrības līniju tuvumā, tāpēc par strāvu ir īpaši jāpiedomā – parasti to nodrošina četri 30 kg smagi akumulatori, kas regulāri jānes dziļi mežā, lai pieslēgtu antenu un kamerai.

Mazie ērgļi ir monogāmi putni. Ligzdot tie sāk tikai, sasniedzot 5 gadu vecumu, un ar atrasto partneri paliek kopā, līdz viens no putniem iet bojā. Perējumā lielākoties ir divas olas, kas ir līdzīgas vistu olām, tikai nedaudz apaļākas. Līdzīgi kā ģimenēs, arī ērgļiem ir noteikts funkciju sadalījums – kamēr māte perē olas, tēvs gādā ēdienu. Atnesis maltīti, tēviņš sauc mātīti, un tā atsaucas. Kamēr tēvs ir ēdiena meklējumos, māte silda, baro un sargā mazuli, tāpēc par barību rūpēties tai nav laika. No tā secināms arī tas, kā sadalās barības piegāde ligzdošanas vietā – tikai vienu ceturtdaļu no visas barības sagādā māte, par pārējo jā rūpējas tēvam. Arī māte nes ēdienu, tomēr to atļaujas tikai tad, kad jaunais ērglēns ir paaudzies un kļuvis termostabils.

Ērgļu skaits strauji samazinās

Eiropā patlaban ligzdo ap 15–16 tūkstoši mazo ērgļu pāru, kas kopumā ir aptuveni 90% no visām ligzdošanas vietām. 20% no tiem sastopami Latvijā. Mazie ērgļi Latvijā vēl nav tik reti, tomēr putnu skaits ar katru gadu strauji samazinās. Tam par iemeslu ir gan lauksaimniecības, gan mežsaimniecības ietekme. Galvenie putnu skaita samazināšanās iemesli ir intensīva produktīvā vecuma mežu izciršana, mežsaimnieciskā darbība ligzdošanas periodā un nozīmīgāko barošanās biotopu platību samazināšanās intensīvās lauksaimniecības, infrastruktūras izbūves un apmežošanas dēļ.

Tomēr ne tikai lauksaimniecības un mežsaimniecības darbība ietekmē putnu drošību un izdzīvošanas nosacījumus. Katru ziemu šie putni dodas prom uz Dienvidāfrikas valstīm, nolidojot

desmitiem tūkstošu kilometru, bet pavasarī atgriežas atpakaļ Latvijā. Pārlidojumu laiks ir īpaši bīstams – tad putnus šauj, tie nomaldās, noslīkst, zaudē spēkus un iet bojā. Statistikas dati liecina, ka aptuveni 80–90% visu jauno ērgļu ceļojumā iet bojā tieši pirmajā gadā, kad tiem vēl trūkst spēka un pieredzes. Tas nozīmē, ka tikai retajiem ir dota iespēja – no 10 jauniem putniem izdzīvo viens vai divi. Šim vienam vai diviem, lai uzsāktu ligzdošanu, ir jānodzīvo vēl vismaz 4–5 gadi, kuru laikā jāproģām pastāv liels dzīvības apdraudējums. Un tad, ja ir gana barības un apkārt ir labs mežs, ērglis var sākt domāt par ģimenes veidošanu un pēcnācēju radīšanu.

Taču, ja ir izdevies izdzīvot, mazais ērglis dzīvo līdz pat 26 gadiem – šis ērglis dzīvo visilgāk no visiem ērgļiem Latvijā.

Bīstamākais nosacījums ērgļu izdzīvošanai ir fakts, ka, intensīvi apstrādājot laukus, paliek mazāk ūdens, un dzīvniekiem, no kuriem pārtiek ērgļi, vairs nav piemērotas izdzīvošanas vides. Rietumeiropā šī izžušana notiek straujāk nekā Austrumeiropā, to ietekmē gan drenāža, gan zāles pļaušana, gan aršana. Latvijas ekosistēma vēl ir salīdzinoši vesela, tāpēc pie mums ir tik daudz šo putnu, tomēr ir jābūt modriem, jo lauksaimniecība kļūst intensīvāka, un, lai sugu aizsargātu, nepieciešama zinātniski pamatota un precīza informācija.

Ērgļu aizbildnis

Mazo ērgļu jau 20 gadus pēta dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas pārstāvis ornitologs Uģis Bergmanis. Viņš putniem sācis sekot jau no 1981. gada, kad vēl mācījās Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē. Skolā būdams, viņš aktīvi palīdzēja Bioloģijas institūta ornitoloģijas

Uģis Bergmanis. Foto no privātā arhīva

Mātīte baro mazuli ar kurmi. Foto no privātā arhīva

laboratorijas pētniekiem ūdensputnu izpētes darbos, vēlāk disertācijas vadītājs Jānis Viksna piedāvāja pievērsties tieši mazajiem ērgļiem, par ko U. Bergmanis arī ir pateicīgs.

Lai gan ornitologs atzīst, ka visas putnu sugas ir interesantas un pētīšanas vērtas, tieši mazais ērglis iekritis viņam sirdī. Arī savu doktora disertāciju Uģis Bergmanis aizstāvēja par mazo ērgli, tomēr jāproģām trūkstot būtiskas informācijas par šo putnu barības paradumiem. Lai gan ir skaidrs, ka ērglis pārtiek lielākoties no strupastēm un vārdēm, nav informācijas par to proporcionālo sadalījumu.

Viena no mazo ērgļu pētniecības vietām atrodas Madoņas novadā, kur dzīvo arī pats U. Bergmanis. Tur jau kopš 2008. gada pie ērgļa ligzdas uzstādīta videokamera, un putni tiek novēroti visu diennakti. Toreiz gan tika novērots cits putnu

pāris – Gints un Grēta. Šogad vēl viena kamera tika uzstādīta pie cita mazo ērgļu pāra – Mačo un Mētras. Šis pāris sāka iekārtoties ligzdā jau 8. aprīlī – vispirms atlidoja mātīte, un mēneša beigās tai pievienojās tēviņš. Pāris ir veiksmīgi spējis pierast pie novērotāja acs, kas ir novietota netālu, aptuveni 7 metru attālumā no ligzdas, un putniem netraucē. Kamera pretējā koka zaros tika noslēpta laikā, kad putni vēl nebija atlidojuši.

Mazo ērgļu pētīšanas gadījumā tiešraide ir svarīga, lai varētu precīzi pētīt šo putnu barības ķēdi un ikdienu. Tagad ērgļus novēro gan zinātnieki un studenti, gan arī katrs interesents, kas vēlas uzzināt vairāk par šiem putniem. Lidoņu ikdienas gaitām var sekot ikviens, kam ir pieejams internets.

Visbiežāk putni ir redzami no rīta; naktīs tie guļ un vērošana nav iespējama. Vispirms ērgļi būvēja un uzlaboja ligzdu, bet olas tika dētas tikai maija pirmajos datumos. Ne katrs ērgļu pāris katru gadu ligzdo, un cerības, ka pāris izveidos ģimeni, ne vienmēr attaisnojas. Tiešsaistē redzētais jāva noprast, ka ērgļi ir pārojušies, par to liecināja arī specifiskais pārošanās sauciens. Šobrīd abu novērojamo putnu pāru ligzdās ir divas olas, un ap 5.–7. jūniju gaidāma mazuļu izšķīlšanās. Lielākoties vienā ligzdā ir divas olas, tomēr abi mazuļi izdzīvo ļoti retos gadījumos. Kā atzīst U. Bergmanis, ērgļi nav apdraudēti tāpēc, ka dēj tik maz olu, bet gan tāpēc, ka notiek izmaiņas barības ķēdē. Barības pieejamība un piemēroti ligzdošanas apstākļi ir svarīgākie nosacījumi, lai ērgļu ģimene būtu ar mieru turpināt savu dzimtu.

Skatās vairāki simti visā pasaulē

Kaut arī projekta pamatmērķis ir iegūt informāciju par mazā ērgļa barību, svarīgi ir pētījumā iesaistīt arī sabiedrību, nodrošināt klātbūtnes efektu ar nepārtrauktu tiešraidi. Jārēķinās, ka vienlaikus ligzdu skatās vairāki simti cilvēku, tāpēc vajag ļoti jaudīgu serveri, un tādu Latvijā nav daudz. Nepārtraukts interneta nodrošinājums un Latvijas Universitātes serveris dod iespēju ērgļus vērot vairākiem simtiem vai tūkstošiem

cilvēku vienlaikus. Uģis Bergmanis atzīst, ka vienmēr priecājas par sabiedrības atbalstu – šādos projektos tas ir viens no būtiskākajiem faktoriem. Ja ir liela atsaucība, tas norāda, ka projekts ir izdevies. Turklāt modernās tehnoloģijas un interneta starpniecība dod iespēju ikvienam piekļūt pētījuma pirmavotam, novērot notiekošo pašam. Tas varētu izraisīt krietni lielāku interesi nekā kāda raksta, publikācijas vai intervijas izlasīšana. Turklāt internets ir pieejams visā pasaulē.

Uģis Bergmanis atzīst, ka viņam ļoti palīdz arī forumos apspriestie notikumi, jo viņš pats nevar atļauties visu dienu pavadīt pie kamerām. Parasti viņš ik rītu ieiet tīmeklī, lai pārliedzīnātos, ka ligzdā viss kārtībā, strāva pienāk, akumulatori pilni. Vakara krēslā pārnākot no darba, viņš atkal apskatās ligzdu un komentāros uzzina, ko ērglis ēdis un cik bieži. Reizi nedēļā Uģis Bergmanis atbild arī uz jautājumiem. Protams, viņu ļoti iepriecina, ka cilvēkiem tas patīk. Ir svarīgi, ka vienlaikus ar nopietnu zinātnisku pētījumu var aizraut sabiedrību. Vairākās valstīs ir atsauces uz mazo ērgļu mājaslapu: to aktīvi skatās Igaunijā un Vācijā. Būtiski, ka ne tikai Eiropā, bet arī citos kontinentos dabas draugi var vērot dzīvi neskartā dabā, nevienu dzīvu radību tieši netraucējot. Tas veido pozitīvu Latvijas tēlu un rāda, ka esam civilizēta valsts, bet galvenais – rosina saudzīgi izturēties pret dzīvo radību, aizsargāt un mīlēt to.

Pētniecība

Dati, kas iegūti no tiešraides, tiek uzkrāti un vēlāk pētīti un analizēti. Procesā ir iesaistīti Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes studenti, kas pēta notiekošo, ievāc un apstrādā datus. Kamera atrodas aptuveni 20 metru augstumā un uzņem piecas fotogrāfijas sekundē, tāpēc nav iespējams kaut ko palaist garām. Galvenā uzmanība pievērsta tam, kas tiek ienests ligzdā. Videomateriāls palīdz precīzi noteikt šos objektus.

Mazo ērgļu pētīšanas projekts tika uzsākts 2008. gadā, un pirmos trīs gadus tika novērota cita ligzda. Pāri, ko var vērot

Mazais ērglis pēc apgredzenošanas ir atvests parādīt saimniecei, kuras īpašumā tas ligzdo. Pa kreisi Evita Višņevska. Foto: Dace Vikšere

Vecākais mazulis, jaunākais izšķīlsies pēc pāris dienām. Foto: Uģis Bergmanis

tagad, Uģis pirmo reizi konstatēja pirms gada, kad tas ligzdojis šajā pašā vietā. Toreiz gan dabas stihijas papostīja šo meža daļu – tur palika tikai dažas egles, tomēr tas vērošanu īpaši neapgrūtināja.

Līdz ar barības paradumiem tiek pētīta arī mazo ērgļu ģenētika. Katru gadu tiek sekots līdzi populācijas dinamikai parauglaukumos, kas iekļauti nacionālajā monitoringa programmā, kurai pašlaik trūkst finansējuma; katru gadu tiek skaitīti putni, to pāri, ligzdošanas sekmes, kas ir galvenie rādītāji, lai spriestu par populācijas stabilitāti vai izmaiņām. Svarīgi ir arī dati par ligzdošanas biotopiem – kuros mežos putni dzīvo, kur barojas. Kopš 1994. gada Uģis Bergmanis kopā ar vācu partneriem izmanto telemetrijas metodi, noskaidrojot barošanās teritorijas lielumus. Tas nozīmē, ka tiek noķerts putns un tam uz muguras tiek piestiprināts raidītājs. Pēc tam, uztverot signālu, tiek noskaidrots, kur ērglis medī, cik tālu lido. Tiek analizēti arī dažādi mežu tipi, noskaidroti koku vecumi, kur izveidotas ligzdas. Zinot koka un meža vecumu, secināts, ka puse Latvijas mežu ir tādā vecumā, kad tos drīkst cirst. Tas savukārt ļauj prognozēt, ka suga ir apdraudēta, līdz ar to ir jāveido mikrolieģumi, lai tā varētu turpināt eksistēt.

Ari studenti aktīvi skatās «ērgļu seriālus»

Latvijas Universitātes studente Evita Višņenska arī ir aktīvi iesaistījusies mazo ērgļu pētīšanas projektā. Mazo ērgļu barības izpēti viņa ir izvēlējusies par savu pētījumu tēmu studijās Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē.

Evita pastāstīja, ka jau no sākumskolas laikiem viņai ir bijusi liela interese par putniem. Loģiski, ka nāca iepazīšanās ar tuvākās dabas aizsardzības iestādes – Teiču dabas rezervāta – darbiniekiem, arī ar mazo ērgļu pētnieku Uģi Bergmani. Tā kā Evita atradās ģeogrāfiski izdevīgā vietā, no doktora saņēma aicinājumu iesaistīties šo putnu barības izpētē Mētrienas pagastā.

Evitas darbs ir nofilmētā materiāla izskatīšana. Viņa pievērš īpašu uzmanību tam, ko mazulim ligzdā piegādā pieaugušie putni, tālāk šo informāciju apkopo un analizē. Tas ir Evitas

pienākums jau no projekta «Mazā ērgļa barības izpēte ar videonovērošanas kameras palīdzību» pirmsākumiem.

Šobrīd «ērgļu seriālu» Evita skatās viena pati, taču neat-sveramu palīdzību garā materiāla caurskatīšanā tai ir sniegusi arī kursabiedrene Līga Feodorova-Fedotova. Viņa pētīja citus ar mazā ērgļa ligzdošanu saistītus aspektus, piemēram, ligzdas pušķošanu, kainismu u. c.

Nākotnes plāni

Uģis Bergmanis atzīst, ka pētījumus būtu nepieciešams turpināt, tomēr par nākamā gada plāniem ir grūti spriest, jo daudz kas ir atkarīgs no finansējuma, jo valstij tam naudas nepietiek. Latvijas Universitāte ir iesaistījusies pētījumā, nodrošinot tiešraidi, kā arī piesaistot studentus, kas datus apstrādā. Ir piešķirts finansējums no Vācijas savvaļas dzīvnieku aizsardzības fonda. Projektu atbalsta arī Tele2. To galvenokārt vada divi datorinženieri un divi biologi, tomēr kopumā metode ir dārga un cilvēkresursu ietilpīga. Ja šogad tiks iegūts pilns cikls no vienas vai divām sekmīgām ligzdām, informācijas apjoms būs tik iespaidīgs, lai pietiktu vairākām nopietnām publikācijām. Ja viss izdosies kā iecerēts, būs iespēja pievērsties arī citām putnu sugām.

Lesser Eagle Couple Reality Show

Since April, when a couple of lesser eagles returned in Latvia, everyone can watch their nesting on the UL website www.lu.lv/tiesraide/3/ or www.pomarina.lv. In Madona region the video camera was installed near the eagles' nest in 2008 so the birds are kept under observation 24-hours-a-day. Then there were a couple of other birds – Gints and Greta. This year, another camera was installed near new lesser eagle couple who got their names on Easter – Matcho and Metra. The couple successfully accepted the camera located nearby, about 7 metres away from the nest. The survey is conducted by ornithologist Uģis Bergmanis of the Nature Protection Board of Latgale Regional Administration. He graduated UL where got PhD in Biology. UL students actively participate in the survey and diligently keep watch on the nest and collect data. The University also provides an online broadcast server in order to study the eagles' food chain and their daily activities.

LU prezentācijas pasākums «LU Māja». Katrīnas Taivānes gleznu izstādes atklāšana 2010. gada 8. maijā. Priekšplānā – Maija Bārbale. Foto: Toms Grīnbergs

Bibliotēka iet līdz laikiem

Kitija BALCARE

Ja kādam vēl joprojām saglabāties priekšstats par bibliotekāri kā par omulīgu kundzīti, kas slauka putekļus no grāmatu plauktiem un, biezu stiklu brilles uzlikusi, lasa romāniņus, tad tas ir visai aplams. Mūsdienās bibliotēka no padomju ideoloģiskās tribīnes pārtapusi ne vien par aktīvu sociālās dzīves līdzdalībnieci, bet arī par vienu no aktīvākajām vidēm, kurā atspoguļojas moderno tehnoloģiju radītās izmaiņas. Bibliotēkas iet līdz laikiem. Maija Bārbale ar profesionālo maģistra grādu bibliotēkzinātnē pašlaik ir Latvijas Universitātes Bibliotēkas darbiniece, kuras vadībā Daudznozaru bibliotēka ieguvusi jaunu seju. Notiek aktīva sadarbība ar klientiem, tiek sakārtots krājums brīvpieejai, jau darbojas pašapkalpošanās iekārta, atklāta klusā lasītava, tiek iniciētas jaunas sadarbības formas ar klientiem konkursu un aptauju veidā, tiek labiekārtota bibliotēkas vide, bibliotēka realizē kultūras funkcijas izstāžu un pasākumu formā. Vārdus sakot, ar Maijas iniciatīvu un entuziasmu notiek daudz laba un vērtīga. Par savu ceļu līdz bibliotēkai un par iesīkstējušo priekšstatu laušanu lai stāsta pati Maija.

Kāds bija tavs ceļš līdz bibliotēkai?

– Tas bija absolūti nejauši. Studēju Daugavpilī vēsturi, lai kļūtu par vēstures skolotāju. Pēc augstskolas absolvēšanas visu vasaru pavadīju mājās un nemaz mērķtiecīgi nemeklēju skolotāja darbu. Pa vasaru sapratu, ka nevēlos palikt laukos, Latgalē.

Tad vecmamma man iedeva piecus latus, kas tolaik bija daudz vērtīgāka nauda, un speķa gabalu, sakot, ja gribu, lai braucu. Kā atbraucu uz Rīgu, tā arī te paliku. Iesākumā dzīvoju pie māsiņas. Kādu dienu, pastaigājoties pa Imantu, ieraudzīju uz kādām durvīm paziņojumu par to, ka Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes bibliotēkai vajadzīgs bibliotekārs.

Tā arī sākās tavi bibliotekāres piedzīvojumi?

– Jā, nodomāju, kāpēc gan nepamēģināt. Aizgāju, pieteicos un paliku tur strādāt. Atceros, kad gāju uz pārrunām, toreizējā bibliotēkas vadītāja jautāja par manu motivāciju. Atbildēju, ka

mana mamma jaunībā bija bibliotekāre un ka man ļoti patīk lasīt grāmatas. Šodienas acīm skatoties, šīs atbildes šķiet nepārta, nevis motivācija.

Iesākumā pirmos gadus bija doma, ka tikai kādu gadīņu te pastrādāšu, tad meklēšu citu darbu. Tagad gan vairs tādas domas sen nav bijušas. Man viss iepatikās. Patiesībā nekad dzīvē nebūtu iedomājusies, ka kādreiz būšu bibliotekāre. Turklāt vēl ilgu laiku, nevis īslaicīgi. Nu jau tie ir vienpadsmit gadi. Tolaik gan biju ar mieru darīt jebko, kaut vai braukt uz Īriju lasīt šampinjonus vai strādāt «Makdonaldā». Domas par darbu bibliotēkā nebija nekad.

Laikam ejot, mainās arī profesijas funkcijas un līdz ar to arī pats profesijas prestižs.

– Ja godīgi, pirms sāku strādāt bibliotēkā, man pašai bija diezgan spēcīgi aizspriedumi par šo profesiju. Tolaik pazinu savu lauku bibliotekāri un galveno rajona bibliotekāri. Visi tā mierīgi kaut ko darīja. Šķita, ka jāstrādā jau ir, bet tolaik neaptvēru, cik patiesībā nozīmīgu darbu un funkcijas veic bibliotēka.

Aizspriedumi ir pārvarēti?

– Šo vienpadsmit gadu laikā jūtu, kādas pārmaiņas ir notikušas. Kad sāku strādāt, bija arī datori, bet paralēli tam tika uzturēta arī kartīšu sistēma, ko īsti pat vairs neatceros. Pa šiem gadiem ļoti strauji ienākušas modernās tehnoloģijas.

Tāpat līdz ar tehnoloģiju ienākšanu ir mainīties arī pats profesijas prestižs un darba ritms. Lai gan domāju, ka stereotipu par šo profesiju vēl joprojām pietiek, es personīgi ar tiem saskaros aizvien retāk, pat vairs neatceros, kad pēdējo reizi par to esmu runājusi. Tomēr katrā profesijā ir pietiekami daudz stereotipu. Es neatceros nevienu anekdoti par bibliotekāriem, bet atceros par skolotājiem, ārstiem, policistiem, blondinēm. Zinu, kas es esmu, ko es daru un kāda ir mana misija, un daži veselīgi joki manu pārliecību nesagrauj.

Atceros, kā man sāpēja sirds, kad tikko sāku strādāt un kad mani draugi uzskatīja, ka es tik vien kā sēžu bibliotēkā un lasu grāmatas. Iebildu, ka man pat horoskopa izlasīšanai nav laika. Pagāja pāris gadi, kuru laikā es turpināju veikt «propagandas darbu». Tagad neviens vairs manā ģimenes un draugu lokā tā nedomā.

Lauku bibliotēkā un augstskolas bibliotēkā darba ritms un saturs noteikti atšķiras.

– Protams. Katrs cilvēks jau salīdzina ar to, kas ir uzkrāts viņa paša pieredzē. Mēs, bibliotekāri, roku uz sirds liekot, tiešām varam lepoties un teikt, ka apgūstam jaunas zināšanas, sekojam līdzi laikam un esam par visu lietas kursā.

Mēs visu laiku attīstāmies un visu laiku mācāmies. Tas ir galvenais. Vismaz individuāli man pašai priekš sevis, jo vienmēr esmu domājusi, ka nevēlos iesīkstēt, sēžot un domājot, ka man vairs neko nevajag un ka mani vairs nekas neinteresē. Man vajag attīstību. Ja tās bibliotekāra darbā nebūtu, tad es nemaz neturpinātu šeit strādāt.

Kādas prasmes tagad ir nepieciešamas, lai strādātu bibliotēkā?

– Svarīgāk par visu jebkurā darbā ir tas, kā pats cilvēks uztver savu darbu. Ļoti svarīgi, lai cilvēks būtu atvērts visam jaunajam. Būt atvērtam pret to, ka viņam kaut ko māca un ka viņam pašam ir jāmācās. Tikpat svarīgi ir būt pozitīvam, jo mūsu profesijā ir jābūt komunikablam.

Ir jāmīl cilvēki. Ir jābūt pozitīvam. Ir jābūt spējīgam ātri pieļāties apstākļiem un strādāt komandā. Ir jāspēj mainīties, lai varētu iet līdzi laikam.

Kaut arī tev ir augstākā izglītība vēsturē, tu tomēr esi studējusi bibliotēkzinātni un ieguvusi profesionālo maģistra grādu.

– 2009. gadā pabeidzu maģistra studiju programmu bibliotēkzinātnē, aizstāvojot maģistra darbu par tēmu «Bibliotēkas tēla konstrukcijas Latvijas plašsaziņas medijos (1985–1990 un 2003–2008)».

Jau pirms tam ar savu vēsturnieces bakalaura grādu mēģināju studēt arī vēsturi maģistra studiju programmā, taču interese bija zudusi un studijas nepabeidzu.

Vienā brīdī pēkšņi sapratu, ka man manos gados vēl nav maģistra grāda, un devos studēt bibliotēkzinātni, kas man daudz palīdzēja arī ikdienas darbā.

Ko atspoguļoja tava maģistra darba pētījuma rezultāti?

– Rakstot noslēguma darbu, pētīju gan padomju laiku, gan mūsdienas. Gāju uz Latvijas Nacionālo bibliotēku, pētīju tādus vecos laikrakstus kā «Cīņa», «Padomju Jaunatne» un citus. Secināju, ka pa šiem divdesmit neatkarības gadiem bibliotēku tēls ir kardināli mainījies.

Pie Pārventas bibliotēkas Ventspilī 2010. gadā. Foto no privātā arhīva

Kādreiz tiešām cilvēki domāja, ka bibliotekārs ir pelēka pele vecas brillainas dāmas izskatā un ko tik vēl ne. Salīdzinoši mūsdienās bibliotēkas ir atvērta vide, kurp var doties visi. Piemēram, lai arī esam augstskolas bibliotēka, mūs apmeklē dažādi lietotāji, ne tikai studenti. Mums pat ir pastāvīgais klients, kungs ap gadiem astoņdesmit, kurš atnāk ar savu spieķīti un jūtas te ļoti labi.

Padomju laikos bibliotēkas bija pakļautas tā laika propagandai. Tur bija jābūt attiecīgai literatūrai, kas atbilda padomju garam, audzinot apzinīgu komunistiskās valsts pilsoni. Līdz ar to tolaik bibliotekāra brīvība bija ierobežota. Viss tika noteikts «no augšas», tā pats bibliotekārs bija kļuvis sīkmanīgs. Pats neko nevarēja mainīt, atlika vien slaucīt putekļus un veicināt šī aizsprieduma nostiprināšanos. Spilgti atceros citātu, ka bibliotekāri ar rūgtumu atzina, ka fermas tika balsinātas divas reizes gadā, bet bibliotēkās kosmētiskais remonts notika labi ja reizi desmit gados.

Lasot mūsdienu medijus, biju pārsteigta par to, ka reģionālā prese ataino bibliotēku par svarīgāko notikumu reģionālo centru. Bibliotēka ir kļuvusi par kultūras un izglītības centru, kur var iegūt visdažādāko informāciju un iesaistīties dažādos pasākumos. Bibliotēka ir vieta, kur var gūt nepieciešamās ziņas gan zemnieki, gan pašvaldību pārstāvji, skolotāji, skolēni, studenti, mājsaimnieces. Tā ir kā konsultāciju centrs jebkuram iedzīvotājam, bibliotēka darbojas arī kā izklaides vieta. Tas bija patīkams pārsteigums, kas apstiprināja manu pieņēmumu par to, ka bibliotēkas medijos tiek atainotas pozitīvi. Bibliotekāri vairs nav tikai informācijas sniedzēji, bet arī sabiedriskās dzīves organizētāji. Mūsdienās bibliotēka ir kļuvusi par svarīgu tikšanās vietu, kas pilda socializācijas funkcijas.

Ko mēs Latvijā varētu mācīties vai pārņemt no citu valstu bibliotēku pieredzes?

– Spilgti iespaidi ir palikuši par braucienu uz Šveici 2007. gadā. Toreiz bija vasara, saulains laiks, mēs apskatījām daudzas un dažādas bibliotēkas. Ja šo jautājumu man uzdotu tad, man būtu, ko teikt par nepieciešamajām izmaiņām mūsu bibliotēku darbā. Taču pa šiem pāris gadiem, kas pagājuši kopš brauciena, mums ir gandrīz viss, ko varējām vēlēties. Varbūt mums nav pašu jaunāko tehnoloģiju, bet mēs esam ceļā uz to.

Ja salīdzinām Latviju un citas Eiropas valstis, jāatzīst, ka ārzemju bibliotēkās lietotāja kultūra ir savādāka salīdzinājumā ar mūsu postpadomju attieksmi. Lai arī augstskolās par lietotāja gatavību mums nav jāuztraucas, publiskajām bibliotēkām Latvijā ir jāizglīto savs klients. Kaut vai par iespēju pasūtīt grāmatas elektroniski.

Ja tagad vajadzētu doties apmaiņas braucienā uz kādu no ārvalstu bibliotēkām, tad droši vien es skatītos kādas detalizētas un profesionālākas lietas. Tā kā pirms vairākiem gadiem, kad viesojos ārvalstīs, manas zināšanas par bibliotēku darbu nebija tika plašas, sajūsma par visu bija krietni lielāka.

Atceros, ka man patika ārzemju bibliotēku krāsainība, plašās telpas zaļos un dzeltenos toņos. Tādas telpas, kurās ir patīkami uzturēties. Ir svarīgi, lai būtu iespēja iekārtot vidi tā, lai tā ir ērta apmeklētājiem.

Vai tomēr ir kāda ideja, kas no braucieniem atvesta arī mājup un īstenota pie mums?

– Šveicē pirmo reizi redzēju bibliotēkās grāmatu izsniegšanas un nodošanas pašapkalpošanās iekārtu. Tā bija viena no novitātēm, ar kuras ieviešanu strādājām.

Latvijas Universitāte ir pirmā Latvijas augstskola, kura iegādājusies un lieto grāmatu pašapkalpošanās iekārtu informācijas resursu patstāvīgai izsniegšanai un saņemšanai. LU Bibliotēkas Humanitāro zinātņu bibliotēka bija pirmā LU Bibliotēkas

nodaļa, kas uzsāka šāda veida iekārtas izmantošanu bibliotēkas lietotāju apkalpošanā. Tagad tāda darbojas arī pie mums (*LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā: datorika, juridiskās zinātnes, teoloģija – red.*). Pašapkalpošanās papildina demokrātiskas vides attīstību bibliotēkā – ikviens apmeklētājs var patstāvīgi nodot un saņemt iespieddarbus, un tas atvieglo gan viņa, gan bibliotekāra ikdienas darbu.

Ir dzirdēts, ka ārzemju augstskolās praktizē arī diennakts bibliotēkas studentu ērtību nodrošināšanai.

– Šogad mums pirmo reizi bija mēģinājums visās Universitātes bibliotēkās pagarināt darba laiku līdz pulksten deviņiem vakarā. Divas nedēļas strādājām šādā režīmā. Lai arī pirmajās dienās apmeklētāju nebija īpaši daudz, otrajā nedēļā nāca ļoti daudz studentu. Lietotāji bija apmierināti un teica, ka būtu labi, ja varētu izmantot bibliotēku arī naktīs. Un patiesībā tas nemaz nav tik neiespējami arī pie mums.

Turpat Šveicē uzzināju par nakts abonementiem, kad bibliotekārs nav uz vietas, bet kārtību bibliotēkā kontrolē apsargs. Tā ir pasaules prakse, un tas nav nekas neparasts. Mums jādomā par drošības apsvērumiem.

Pašlaik mēs esam pagarinājuši bibliotēkas darba laiku darba dienās no pulksten 10.00 līdz pulksten 20.00.

Kādas ir bibliotēkas apmeklētāja ekspektācijas? Vai tās sakrīt ar bibliotēku nodrošinātajām iespējām?

– Pirmkārt, students vēlas visu ļoti ātri un operatīvi. Otrkārt, studentam vajag profesionālas atbildes uz viņa uzdotajiem jautājumiem. Treškārt, studentam vajag atvērtu un pozitīvu vidi, lai viņš justos kā atnācis ciemos.

Atceros, kad tikko sāku strādāt, man bija ļoti svarīgi, lai cilvēks, atnākot pie manis, jūtas labi. Ja es varēju palīdzēt un par to saņēmu paldies, tas man šķita svarīgāk par algas jautājumu. Ir patīkami, ja cilvēks atnāk pie mums un jūtas kā mājās.

Vai ārpus bibliotēkas sienām atliek laiks arī citām aizrautīgām nodarbēm?

– Pēdējos sešos gados esmu kļuvusi par aktīvu riteņbraucēju. Līdzko parādās saule un garākas dienas, tā esmu uz velosipēda. Citi nodarbojas ar jogu un meditāciju, bet, lai es justos labi, man ir svarīgi nobraukt simts kilometrus ar velosipēdu. Esmu amatieris, daru to sava prieka pēc. Turklāt man katru vasaru ir mērķis doties garākā izbraucienā. Lielākie izbraucieni ir bijuši uz Latgali, kad līdz Aizkalnes pagastam nokļuvi divās dienās. Šogad ir mērķis aizbraukt uz Kurzemes pusi.

Kā ir ar kaislību uz vēstures lietām? Vai tā paliek tavā personīgajā vēsturē?

– Tā lielā kaislība ir noplūkusī. Kad studēju, man bija svarīgi izlasīt visus zinātniskos rakstus. Brīdī, kad stājos augstskolā, lai studētu vēsturi, man bija doma, ka būšu zinātniece, braukāšu pa pasauli, piedalīšos zinātniskajās konferencēs un arheoloģiskajos izrakumos. Taču nekad nebija doma, ka strādāšu bibliotēkā. Redz, kā sanāca. Tagad visvairāk ar vēsturi mani saista raidījumi TV kanālos «Viasat History» un «Discovery Channel».

Bibliotēkā tagad ieņem būtisku vietu tavā ikdienā. Ar ko pašreiz strādā?

– Pašreiz mūsu karstākā vēlme ir atspoguļot astoņu valsts nozīmes bibliotēku elektroniskajā kopkatalogā informāciju par visu krājumu, kas atrodas bibliotēkā.

Mums ir LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes krājums, kurā ir grāmatas no 17. un 18. gadsimta. Vēlos, lai tas ir pieejams lietošanai, un ceru, ka šī gada laikā to arī izdarīsim.

Vienības velobrauciens 2010 Siguldā. Foto no privātā arhīva

Esam novērojuši, ka, līdzko informācija par šiem darbiem parādās kopkatalogā, palielinās arī maģistrantu un doktorantu interese par tiem. Tie tiešām ir vērtīgi izdevumi, kas citur Latvijā nemaz nav atrodamā un pieejami.

Tāpat rīkojam dažādus pasākumus, lai popularizētu gan savu krājumu, gan bibliotēku kopumā, gan pagājušā gadā atklāto kluso lasītavu ar senatnīgo vidi, ko studenti jau ir ļoti iecienījuši. Pagājušajā gadā pasākumā «LU Māja» notika Katrīnas Taivānes gleznu izstādes atklāšana. Šogad martā klusajā lasītavā bija Izstādes «Romans Vitkovskis. Datorika & erotika karikatūrās» atklāšana, kas izraisīja lielu interesi. Izstāde bija veltīta Datorikas fakultātes divu gadu jubilejai. 2011. gada otrajā pusē plānojam izveidot LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes krājuma reto izdevumu izstādi. Tāpat šī gada laikā ir doma bibliotēkā studentiem izveidot atpūtas stūrīti, kur var mierīgi atpūsties un izdzert līdzpaņemto kafiju.

Viss notiek, un Universitātes bibliotēka iet līdzī laikam?

– Tā ir. Pat ja sākumā cilvēkam nav nepieciešamo prasmju kādam darbam, taču ir vēlme strādāt un mācīties, tā jau ir daļa no uzvaras. Par meistaru neviens nepiedzimst. Un mūsu bibliotēka pilnīgi noteikti iet līdzī laikam, jo savādāk mēs nemaz nepastāvētu. Mūsu bibliotēka ir dinamiska institūcija, mums ir raksturīga elastīga un mainīga vide, spēja ātri pielāgoties pārmaiņām.

Library Keeps up with Latest Developments

Many people are still under a delusion of the librarian's role in society. Modern library has changed from the Soviet ideological tribune into an active participant of social life and one of the most active environments using new technologies. Under the guidance of Maija Barbaļe, UL Library staff member and the Master of Library Science, the Multi-Branched Library has acquired new features. Special attention is paid to an active collaboration with clients; the Library's collection is made available to open access; there are a self-service facility and a quiet reading room; new forms of cooperation such as competitions and surveys are being developed; the Library's resources and services are improved; the Library performs its cultural function organizing exhibitions and events. Maija's initiative and enthusiasm help to implement new and useful projects. She speaks about librarians' daily practices and reveals why she became a librarian herself.

LU – mājas studentiem, radiem un kaimiņiem

Jurita KRŪMA,
LU Studentu padomes pārstāve

Mana Universitāte ir manas mājas – šāda sajūta diendienā pavada tūkstošiem Latvijas jauniešu, kuri studē Latvijas Universitātē. Šī gada 14. maijā Muzeju nakts viesi tika laipni aicināti kļūt par Universitātes draugiem, apzināt radu un kaimiņu saites tradicionālajā prezentācijas pasākumā «LU Māja», kas jau otro gadu noritēja LU galvenajā mītnē Rainīti.

Atbilstoši tradīcijai, kas iedibināta 2004. gadā, «LU Dārzs» jau otro gadu no Vērmanes parka pārvietojies uz Raiņa bulvāri jeb studentu vidū saukto Rainīti, pārtopot par Universitātes plašās saimes prezentācijas pasākumu «LU Māja». Šogad pasākuma formula bija neklūdīga – Eiropas Muzeju nakts zvaigznēm krītot, cauri Rainīša durvīm izgāja teju 2000 apmeklētāju.

Sagaidot vakara viesus ar paukošanās turnīra paraugdemonstrējumiem un skanīgām, studentiskām dziesmām, «LU Mājas» norisei šogad pievienojās arī korporācijas, kuras pārstāvēja studentu un studenšu prezidiju konventi. «Korporācijas savulaik tikušas dibinātas un atjaunotas ciešā saistībā ar Latvijas Universitāti, tādēļ korporāciju dalība pasākumā šķitusi vairāk nekā iederīga,» bilda Studenšu Prezidiju konventa seniore Gunta Špīse. Kopā ar visu 13 fakultāšu studentiem, zinātnisko institūtu un koledžu pārstāvjiem vairāku mēnešu garumā tika gatavots labākais un interesantākais, ar ko pārsteigt.

Topošie ķīmiķi mācīja, kā uzburt uguni no kviešu miltiem, kaltētām ogām un siltuma, kā arī demonstrēja citus eksperimentus no Ķīmijas fakultātes studentu pūra. Biologi aicināja pārbaudīt drosmi, stājoties pretī Madagaskaras prusakiem, un ieskatīties, kas notiek upju dzīlēs.

Juridiskās fakultātes studenti tradicionāli kļuva par izmeklētājiem, aicinot izdzīvot detektīvstāstu ar pirkstu nospiedumu noņemšanu un tērpšanos tiesnešu mantijās un parūkās. Pa to laiku topošo ekonomistu pavadībā apmeklētājiem bija iespēja pēfīt naudas atmazgāšanas shēmas un gozēties naudas koka ēnā.

Juridiskās fakultātes prezentācija

«LU Mājas» pasākumā šogad piedalījās arī korporācijas

Ķīmijas fakultātes prezentācija

Fizikas un matemātikas fakultātes prezentācija

Viesu rindas pulcējās pie vienmēr zaļajiem *PedPsihiem* jeb Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes talantīgajiem studentiem, kuri veidoja humoristiskas karikatūras un izklaidēja ar rotaļām un spēlēm. Savukārt pretējos gaitējos sociālo zinātņu noskaņās topošie žurnālisti debatēja, sociologi veica apmeklētāju mērījumus, bet bibliotekāri centās uzbūvēt augstāko grāmatu torni. Kaimiņos Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes studenti izaicināja uz laivu ātrpūšanas sacensībām.

LU Daudznozaru bibliotēkas telpās iemitinājušies Humanitāro zinātņu fakultātes pārstāvji stāstīja par savulaik aizliegtajām un dedzinātajām grāmatām, vajātajiem autoriem, kopā ar apmeklētājiem izspēlējot dadaisma lugas. Tikmēr blakus programmētāju joku ielokā viesi varēja nodoties kompjuerspēlēm, kā arī uzzināt visu par datņu lejupielādes programmām un robotiem. *Fizmati* demonstrēja eksperimentus ar spēka impulsiem un mācīja, kā gulēt *fizmatiski*, kas allaž noder tradicionālajos laivu braucienos.

Topošie mediķi pilnā ekipāžā simulēja kolokviju, operējot un stāstot jokus iz ārstu dzīves, kā arī piedāvājot pārbaudīt

zināšanas par cilvēka ķermeni. Teoloģijas fakultātes studenti aicināja ieskatīties teoloģijas vēsturē pie tējas tases un skatnot mūziklam «Jesus Christ Superstar». Vēsturnieki un filozofi, gremdējoties pagātnes ainās, pārvietojās uz viduslaiku cīņu laiku un iepazīstināja ar cilvēces vēsturē ievērojamākajiem domātājiem.

Viens no centrālajiem pasākuma viesu galapunktiem bija leģendām apvītais studentu karceris, kas glabā liecības par laiku, kad studentu par bibliotēkā laikus nenodotām grāmatām varēja sodīt ar brīvības atņemšanu uz vairākām dienām. Karceris, kas ierīkots 1875. gadā Rīgas Politehnikuma vajadzībām, darbojās vairāk nekā divdesmit gadus. Toreiz studentus varēja sodīt par augstskolas iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem. Tā kā sods bija jāizcieš vienatnē, karcera sienas līdz pat griestiem ātri vien tika izraibinātas ar zīmējumiem un uzrakstiem, kas atklāj tā laika studentu dzīves iezīmes.

«Prieks, ka fakultāšu studenti parādīja vidi, kur viņi ikdienā atrodas, laužot stereotipu par to, ka studēt nozīmē

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes prezentācija

Ekonomikas un vadības fakultātes prezentācija

Jauno mūzikas grupu 2011. gada konkursa uzvarētāji – grupa «Starmetis»

tikai sēdēšanu pie grāmatām. Katram bija iespēja uzskatāmi redzēt tos studiju pētnieciskos virzienus, ar ko nodarbojas Latvijas studenti, lai pēc tam paši kļūtu grāmatu autoriem, atpazīstamiem profesionāļiem. Priecē arī daudzie apmeklētāji, kas izmantoja iespēju izmēģināt kādu no atraktīvajām iespējām, ko piedāvāja «LU Māja»,» uzsvēra LU Studentu padomes priekšsēdētājs Mārtiņš Līdaks.

Sagaidīt rīta gaiļus pēc viesošanās *Rainītī* viesi tika vilināti uz Latvijas Universitātes radio NABA klubu «NABAKLAB». Dienasgaismā «NABAKLAB» telpās bija aplūkojama izstāde «Pagātnes nospiedumi», kuru veidoja 19. gadsimta studentu karcera sienu zīmējumi. Savukārt, tuvojoties pusnaktij, uz skatuves kāpa divas agrāko LU Jauno mūzikas grupu konkursu uzvarētājas – apvienības «Ēnu kaleidoskops» un «Das Sonntags Legion».

Tradicionāli «LU Mājas» ieskaņā Latvijas jaunie mūziķi ir aicināti piedalīties LU Jauno mūzikas grupu konkursā, kura godpilnā balva ir iespēja uzstāties jaunpienākušo studentu lielākajos svētkos «Aristotelī». Konkurss notiek jau sesto gadu,

un tajā dalību pieteikušas vairāk nekā 150 grupas. Iepriekšējos gados uzvarējušas grupas, piemēram, «Das Sonntags Legion», «The Movies» (tagad «Tribes of the City»), kas pēc tam izdevušas arī albumus un kļuvušas pazīstamas ne tikai Latvijā.

Šogad konkursa pirmajā atlases kārtā vērtēta 21 mūzikas grupa, kuras sastāvā, kā noteikts, jābūt vismaz vienam LU studentam. Pirmo atlases kārtu izturēja seši mūziķu sastāvi, kurus izraudzījās un arī finālā vērtēja kompetenta žūrija: Dace Volfa (mūzikas žurnāliste), Jānis Daugavietis (mūzikas žurnālists), Juris Kaukulis (grupas «Dzelzs vilks» mūziķis), Madars Štramdiers (Latvijas Universitātes radio NABA programmas direktors), Mārtiņš Ābols (grupas «Soundarcade» mūziķis) un Jurita Krūma (LU Studentu padomes pārstāve).

Šogad pirmo vietu ieguva svaigas vēsmas nesošā grupa «Starmetis», otrā vieta tika piešķirta rokgrupai «Monkey-Rocks», trešā vieta – rokgrupai «Lie Lie Sister», savukārt klausītāju balsojumā par līderiem kļuva melodiskā roka grupa «Inlay». Finālā piedalījās arī postfolkloras grupa «Vecpilsētas dziedātāji».

Medicīnas fakultāte piedāvāja iepazīties ar cilvēka ķermeņa uzbūvi

UL – Home to Students, Relatives and Neighbours

«My University – My Home» is a feeling shared by thousands of UL students. On May 14, this year's Museum Night's guests were welcomed to become a University's friends, relatives and neighbours and join for a traditional presentation «UL House» held for the second time at the main building of UL (19 Raina Boulevard). As a tradition established in 2004, the UL Garden moved from Vermanes Park to Raina Boulevard or *Rainītis* and changed into «UL House». This year's theme was unmistakable – through the *Rainītis* door went nearly 2000 visitors during the Night of Museums. «UL House» welcomed visitors with fencing demonstrations, sonorous students' songs. Students' associations represented by male and female convention also joined «UL House». Students from all 13 UL faculties, representatives of research institutes and colleges for several months had been working on the best and most interesting presentation to surprise Riga.

Foto: Jānis Iljins

Vai Latvijā ir iespējams iegūt kvalitatīvu izglītību? Studēt tepat vai labāk uzsākt studiju gaitas ārzemēs? Šie un daudzi citi jautājumi par studiju kvalitāti uztrauc topošos studentus. Lai apliecinātu, ka Latvijā ir iespējamas kvalitatīvas datorikas (informātikas) studijas, kas atbilst Eiropas līmenim, Latvijas Universitātes Datorikas fakultāte ir pieteikusi savas studiju programmas Eiropas kvalitātes zīmes akreditācijai. Latvijas Universitātē īstenotās studiju programmas nemitīgi tiek uzlabotas un pielāgotas mūsdienu situācijai, lai sniegtu studentam nepieciešamās zināšanas un prasmes, kas ļautu nākamajam speciālistam konkurēt ne vien pašmāju darba tirgū, bet arī ārvalstīs. Par to jau studiju laikā liecina dažādi studentu panākumi.

Ceļā uz Eiropas kvalitāti

Jeļena POĻAKOVA

Zīme, kas apliecina kvalitāti

Eiropas kvalitātes zīmi jeb *Euro-Inf Quality Label*, balstoties uz starptautiskas ekspertu grupas slēdzienu, piešķir 2009. gadā Vācijā dibinātā nevalstiskā organizācija *European Quality Assurance Network for Informatics Education* (EQANIE), kas izveidota datorikas/informātikas studiju programmu, kā arī datorikas fakultāšu vai departamentu izvērtēšanai. Šī zīme tiek piešķirta bakalaura un maģistra līmeņa studiju programmām, kas atbilst Eiropas kvalitātes zīmes izvirzītajiem standartiem.

Eiropas kvalitātes zīme ir ieviesta, lai veicinātu datorikas/informātikas studiju programmu kvalitāti un caurredzamību, nodrošinātu vienotus akreditācijas standartus šīs jomas studiju programmām visā Eiropā, noteiktu vienotus kvalifikācijas standartus un palielinātu studentu mobilitāti.

Līdz šim Eiropas kvalitātes zīme ir piešķirta dažām Āhenes un Bonnas universitāšu studiju programmām, bet ceļā uz šīs zīmes iegūšanu ir vairāku desmitu Eiropas universitāšu bakalaura un maģistra līmeņa programmas.

Datorikas fakultāte ceļā uz Eiropas kvalitātes zīmi

Šī gada 19. aprīlī arī Latvijas Universitātes Datorikas fakultāte nosūtīja pieteikumu EQANIE, lai iegūtu Eiropas kvalitātes zīmi *Euro-Inf Quality Label* datorzinātņu bakalaura un maģistra studiju programmām.

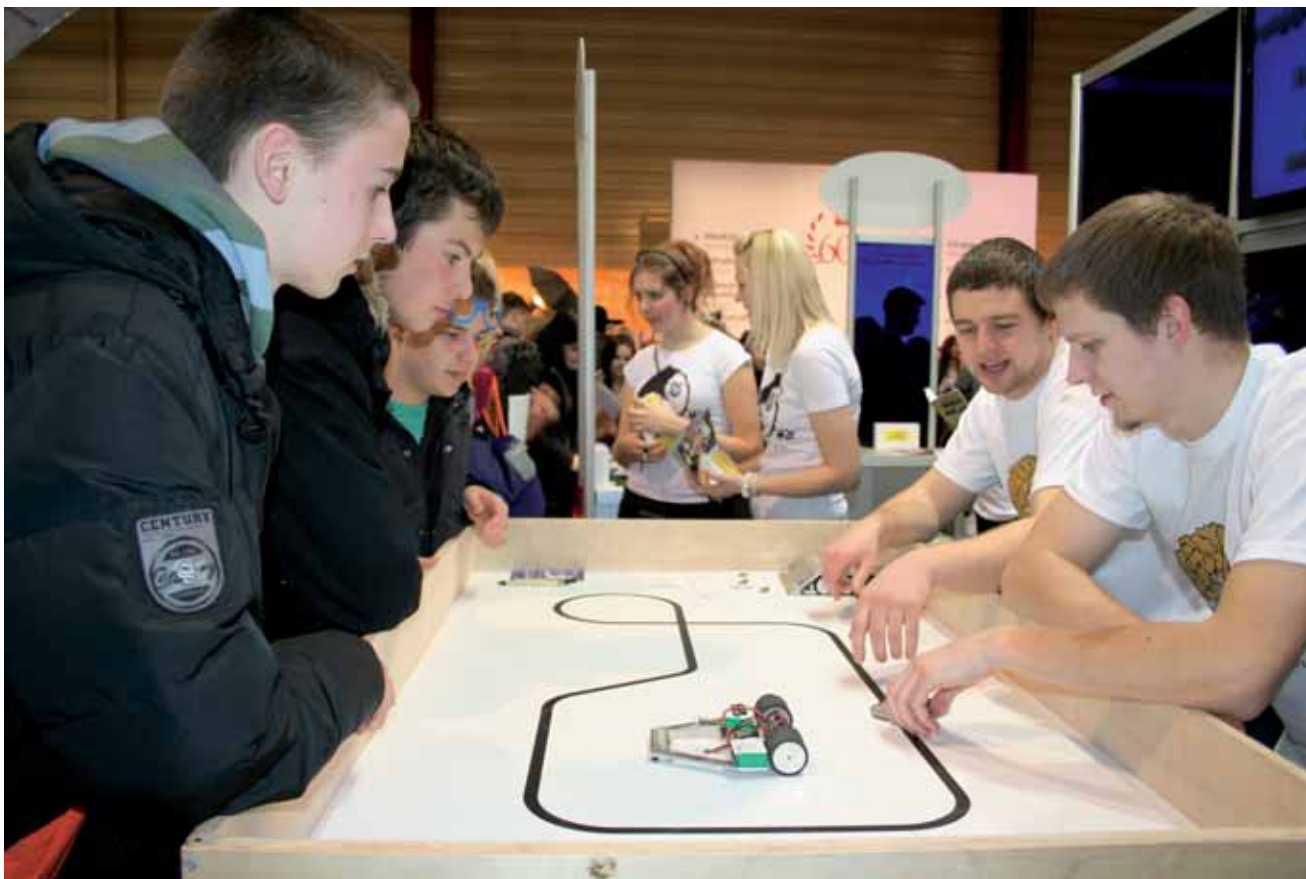
«*Euro-Inf Quality Label* ir ieviesta pavisam nesen, un šobrīd to ir ieguvušas tikai divas Vācijas universitātes dažām īstenotajām studiju programmām. Var teikt, ka šī zīme parāda, kādā līmenī ir programma, ka šī programma Eiropas līmenī tiek atzīta par kvalitatīvu. Respektīvi, tas ir Eiropas līmeņa profesoru un tautsaimniecības profesionāļu apliecinājums, ka programma atbilst visām definētajām prasībām,» Eiropas kvalitātes zīmes būtni skaidro Datorikas fakultātes dekāns profesors Juris Borzovs.

Lai izvērtētu, vai studiju programma ir kvalitatīva, ir izstrādāti datorikas/informātikas studiju programmu akreditācijas standarti, pēc kuriem eksperti nosaka, vai programma sniedz

studentam Eiropas līmeņa zināšanas un prasmes. Runājot par kritērijiem, pēc kuriem studiju programmas tiek izvērtētas, Borzovs norāda, ka primāri programmai ir jānodrošina, ka tās absolvents ir apguvis visu svarīgāko un sasniedz programmas izvirzītos rezultātus, kas atbilst Eiropas kvalitātes zīmes noteikumiem. Eiropas kvalitātes zīmes standarti norāda, kas studentam, absolvējot šo programmu, jāprot. Ja programma šos rezultātus sasniedz un dod studentam vajadzīgās zināšanas un prasmes, to ir iespējams atbilstoši izvērtēt un piešķirt Eiropas kvalitātes zīmi. Par Datorikas fakultātes īstenotajām programmām dekāns saka: «Mūsu programmas ir veidotas pēc Amerikas universitāšu datorikas programmu parauga un aptver svarīgākos datorikas virzienus, sniedzot studentam vispusīgas zināšanas un iespēju pievērsties tieši viņu interesējošam virzienam, turklāt mūsu studiju programmu izvirzītie rezultāti sakrīt ar Eiropas kvalitātes zīmes standartiem.»

Datorikas fakultātes pirmā kursa studentes Aristoteļa svētkos 2010. gadā. Foto: Jānis Iljins

Jānis Timma (pirmais no labās) un Kaspars Balodis (otrais no labās) konsultē studentus izstādē «Skola 2011». Foto: Kristīne Dalmatova

Jāņem vērā nozares vajadzības

Lai veidotu kvalitatīvas un mūsdienu situācijai atbilstošas studiju programmas, neapšaubāmi ir jāorientējas uz tautsaimniecību un jāanalizē nozares vajadzības, sagatavojot speciālistus ar spēcīgām teorētiskām un praktiskām zināšanām.

«Nozari šobrīd var raksturot kā plaukstošu, par to liecina diskusijas, ka ne tikai pasaulē, bet arī Latvijā joprojām trūkst speciālistu. Ja mēs paskatāmies Nodarbinātības valsts aģentūras mājaslapu un vēl citas darba sludinājumu vietnes internetā, tad varam secināt, ka darba piedāvājumu netrūkst. Vēl pavisam nesen tika izveidots jauns IT nozares darba sludinājumu portāls www.likeit.lv, kurā ik dienu var redzēt arvien jaunus darba sludinājumus. Augstākās izglītības sistēma nespēj apmierināt pieprasījumu pēc kvalificētiem darbiniekiem. Ja darbinieki ir vajadzīgi, tas nozīmē, ka ir pieprasījums, tātad ir darbs,» nozari raksturo J. Borzovs. Savukārt, jautāts par to, kādi speciālisti nozarei ir vajadzīgi, Datorikas fakultātes dekāns atbild: «Ir vajadzīgi izcili speciālisti ar pamatīgu pieredzi, visvairāk vajadzīgi projektu pārvaldnieki ar menedžmenta iemaņām un sistēmu analītiķi, kas spēj runāt ar pasūtītājiem, saprast, kas ir nepieciešams vienkāršajam lietotājam, kas ir tulki starp lietotāju un programmētāju. Par pašiem programmētājiem var runāt šaurākā un plašākā nozīmē – šaurākā nozīmē tie ir cilvēki, kas spēj uzrakstīt kodu, kas veiks kādu darbību, savukārt plašākā nozīmē programmētājs nodarbojas ar sistēmu izstrādi kopumā, sākot ar analīzi un beidzot ar koda uzrakstīšanu un programmatūras ieviešanu dzīvē. Lai ieviestu kādu tehnoloģiju, ir daudz dažādu darbu, kas jāpaveic, sākot ar potenciālā lietotāja izpēti, izstrādes procesu, testēšanu un nogādāšanu līdz patērētājam, katrā no šiem posmiem ir nepieciešami spējīgi un atbildīgi darbinieki.»

Gan daudzie darba sludinājumi, gan diskusijas presē par ārvalstu uzņēmumiem, kas meklē darbiniekus ārpus savas valsts robežām, liecina, ka nozare attīstās un pieprasa arvien

jaunus speciālistus, kas ir talantīgi, spējīgi un zinoši. Tieši tāpēc topošajam speciālistam ir tik svarīga zināšanu bāze, kas tiek sniegta studiju programmā. Izprotot nepieciešamību pēc vispārīgām zināšanām un prasmēm, Latvijas Universitātes datorikas programmas ir orientētas uz plašu tematisko loku, lai tautsaimniecībā nonāktu dažādi spējīgi speciālisti.

Teorija un prakse vienuviet

Latvijā ir vairākas augstākās izglītības iestādes, kas piedāvā studēt dažādas datorikas un informācijas tehnoloģiju studiju programmas, taču katrai augstskolai ir savs redzējums par to, kas ir svarīgākās lietas, kuras jāapgūst topošajam nozares speciālistam.

Datorikas fakultāte piedāvā gan pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu «Programmēšana un datortīklu administrēšana», kuru absolvējot ir iespēja iegūt programmētāja vai datortīklu administratora kvalifikāciju, gan bakalaura, maģistra un doktora studiju programmu «Datorzinātnes». Savukārt kopā ar Bioloģijas, Fizikas un matemātikas, Ķīmijas un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāti tiek īstenota profesionālā bakalaura studiju programma «Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs».

Jautāts par to, ar ko Latvijas Universitātes datorikas studiju programmas atšķiras no citu augstskolu piedāvātajām, Datorikas fakultātes dekāns atbild: «Ar unikālu praktiskās un teorētiskās daļas salikumu, integrāciju. Mēs uzsvēram, ka divi pirmie studiju gadi ir ļoti profesionāli, orientēti uz tautsaimniecībā nepieciešamu prasmju un zināšanu apguvi, pēc tam nākamajos divos gados relatīvi vairāk tiek uzsvērta pētniecība, akadēmiskās studijas. Tāda salikuma nekur citur nav. Nekur citur Latvijā nav apkopots tik plašs datorikas jeb *computing* tematiskais loks – starptautiskie standarti un rekomendācijas paredz piecus pamatnovirzienus: *Computer Science* (datorzinātne – vērsta vairāk uz teoriju), *Software Engineering* (programminženierija – vērsta

vairāk uz datorprogrammu izstrādi), *Information Systems* (informācijas sistēmas – vērsta vairāk uz informācijas sistēmu izstrādi un uzturēšanu), *Information Technology* (informācijas tehnoloģija – vērsta vairāk uz datortīkliem) un *Computer Engineering* (datoru inženierija – vērsta vairāk uz elektronisko aparātu un robotu būvi). Mūsu programmas Latvijā ir vienīgās, kas mēģina pārklāt visus šos novirzienus. Protams, nevar ietvert pilnīgi visu, bet mēs cenšamies sniegt maksimāli plašu ieskatu un piedāvāt studentam izvēlēties viņu interesējošo novirzienu. Es domāju, ka Latvijā nav pareizi orientēties uz kaut ko ļoti šauru, to var atļauties lielākas un bagātākas valstis, bet mums ir jāsniedz pēc iespējas plašākas zināšanas, lai absolvents pēc tam pats izvēlas savu darbības virzienu un dara to, kas viņam vislabāk padodas un patīk. Mums ir arī unikāla pētnieciskā bāze jeb sadarbības partneris – Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts (LUMII), kas ļauj uzturēt ļoti augstu pētniecības līmeni. Liela daļa pasniedzēju ir arī LUMII darbinieki, tādējādi studentiem tiek sniegtas gan teorētiskās zināšanas, gan izskaidrots, kā teorija tiek īstenota praksē.»

Fakultāte arī aktīvi sadarbojas ar gandrīz 70 uzņēmumiem, kas atbalsta studentus finansiāli vai piedāvājot prakses iespējas. Šo uzņēmumu vidū ir *Microsoft*, *Accenture* un *Tieto* Latvijas filiāles, *Rix Technologies*, *LMT* un *FMS*.

Studenti – kvalitātes rādītājs

Par studiju kvalitāti neapšaubāmi liecina studentu panākumi un spēja teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas lietot dzīvē – gan darbavietās, gan dažādās sacensībās, konferencēs un projektos.

Datorikas fakultātes dekāns, raksturojot datorikas studiju programmu studentus, atzīst, ka studenti ir ļoti dažādi – ir tādi, kas izpilda tikai studiju programmas prasības un iegūst diplomu, lai apliecinātu darba devējam savu izglītības līmeni, taču ir arī tādi, kas ļoti aktīvi piedalās konferencēs, sacensībās un cenšas paveikt un iemācīties vairāk un parādīt savas zināšanas un prasmes citiem.

Šogad Datorikas fakultātes studenta Jāņa Timmas veidots robots ieguva trešo vietu Eiropas čempionātā Vīnē, turklāt visprestīžākajā – Mega Sumo kategorijā – sumo cīņās vislielākajiem robotiem svarā līdz trīs kilogramiem. «Disciplīna, kurā piedalījos ar savu robotu, galvenokārt ir spēka disciplīna, tādēļ tā būvei nepieciešami gan jaudīgi motori, baterijas un vadības elementi, gan izturīga uzbūve,» stāsta Jānis Timma. «Pirms vairākiem gadiem šīs disciplīnas robota būve prasīja mazākus materiālos ieguldījumus, taču pēdējā laikā, novērtējot pretinieku robotu spēkus, diemžēl jāiegulda samērā lieli līdzekļi, lai uzbūvētu cīnīties spējīgu robotu. Roboti ir kļuvuši ne tikai spēcīgāki, bet arī ātrāki, un tas nozīmē, ka sensori, kas agrāk derēja, tagad vairs nav izmantojami, jo palikuši pārāk lēni un vairs nevar pretinieku pamanīt. Pašlaik 3 kg sumo robots sevi ir tehniski izsmēlis, un, lai iegūtu augstākas vietas, jābūvē jauns robots. Protams, robota uzbūve un ārējais izskats ir ne mazāk svarīgs – tas var būt gan zems, gan augsts, ar diviem vai sešiem riteņiem, ar sensoriem dažādos leņķos un vēl daudz dažādiem sīkumiem, kas var atnest arī uzvaru cīņā pret tehniski spēcīgākiem robotiem. Tāpat šajā disciplīnā pēc starta robotam ir atļauts palielināt savus izmērus, ko dažkārt pretinieki izmanto, lai izvīrētu māneklju karodziņus, kas noteiktos gadījumos arī var noderēt. Mana robota galvenās priekšrocības ir tā zemā uzbūve, jo ir pretinieki, kas to nevar pamanīt. Tāpat nepieciešamas neslidošas riepas un spēcīgi magnēti, ar ko palielināt saķeri ar ringu, jo tas ir no metāla. Robotā ir ieguldīts ne mazums laika un gribasspēka, bet daļēji tas ir arī tādēļ, ka visas detaļas veidotas mājas apstākļos ar samērā vienkāršiem instrumentiem, ātrāk būtu izveidot 3D skices un pasūtīt kādā metālapstrādes darbnīcā,» par robota sagatavošanu sacensībām stāsta J. Timma. Jautāts par ieguvumiem no dalības sacensībās, Jānis atbild: «Dalība noteikti dod pieredzi – vari novērtēt pretiniekus un, pat ja neizcīni uzvaru, gūsti labu priekšstatu par sava robota stiprajām un vājajām pusēm. Uz nākamajām sacensībām vari uzlabot robotu, balstoties uz iepriekš iegūtajām zināšanām un cerēt uz labāku rezultātu.»

I starptautiskajā informātikas (programmēšanas) olimpiādē Azerbaidžānas Republikas galvaspilsētā Baku. No kreisās: Normunds Vilciņš, Madars Virza un Artūrs Bačkurs. Foto: Guntis Arnicāns

Datorikas fakultātes izlaidums 2010. gada 2. jūlijā. Foto: Toms Grīnbergs

Latvijas Universitātes studentiem ir plašas iespējas piedalīties dažādās starptautiskās konferencēs un sacensībās, tādā veidā gan citiem parādot savas spējas, gan gūstot pieredzi un jaunas zināšanas no citu valstu kolēģiem.

Katru gadu studenti piedalās programmēšanas sacensībās, kur konkurencē ar citām pasaules valstīm demonstrē savas zināšanas, koncentrēšanās un domāšanas spējas. 4. kursa students Madars Virza pēc piedalīšanās šī gada I starptautiskajā informātikas (programmēšanas) olimpiādē, kas norisinājās Azerbaidžānas Republikas galvaspilsētā Baku, kur Latvijas Universitātes komanda izcīnīja augsto 5. vietu, par ACM ICPC jeb *Association for Computing Machinery International Collegiate Programming Contest* sacensībām stāsta: «ACM komandu sacensības programmēšanā ir unikāla sacensību disciplīna, kurai analogu citās zinātņu nozarēs ir grūti atrast. Trīs cilvēku komandas risina algoritmiskas dabas uzdevumus, kur katrs risinājums ir datorprogramma, kas realizē nepieciešamo algoritmu. Programmas tiek vērtētas diezgan strikti: risinājums vai nu tiek akceptēts, vai netiek; daļējs risinājums punktus nedod. Arī nepietiekami efektīva realizācija tiek uzskatīta par kļūdu, un par nepareiziem iesūtījumiem tiek skaitītas soda minūtes. Beigās uzvar komanda, kas atrisinājusi visvairāk uzdevumu; ja tādas ir vairākas – visātrākā. Sacensībās nepieciešamās zināšanas nav nedz apakškopa, nedz virskopa universitātē mācītajam – lai sekmīgi startētu, daudzas lietas ir jāapgūst patstāvīgi. Gatavošanās ACM ICPC māca ne tikai nealgoritmiskas lietas, bet arī daudzas citas, piemēram, stratēģiju sacensību laikā un efektīvu komandas darbu (uz trijiem cilvēkiem ir tikai viens dators). Man pašam dalība ACM un gatavošanās tai ir devusi ļoti daudz, un noteikti varu to ieteikt visiem, kam patīk programmēt un risināt interesantus uzdevumus.»

Datorikas fakultātes students Kaspars Balodis par dalību starptautiskās konferencēs un sacensībās saka: «Esmu piedalījies dažādās konferencēs, piemēram, *SOFTware SEMinar* (SOFSEM), *Mathematical Foundations of Computer Science and Computer Science Logic* (MFCS & CSL), Apvienotajās Igaunijas un Latvijas teorijas dienās un citās. Prezентēju savus pētījumus rezultātus teorētiskajā datorzinātnē, uzstājoties ar stenda vai mutiskiem referātiem. Piedalīšanās šajās konferencēs man deva neatsveramu pieredzi uzstāties zinātniskā konferencē,

iespēju apmainīties ar idejām ar citiem zinātniekiem, redzēt, ar ko pasaulē nodarbojas citi datorzinātnieki. Vēl esmu vairākus gadus piedalījies starptautiskās programmēšanas sacensībās studentu komandām ACM ICPC. Labākais rezultāts ir 2008. gadā ceturtdaļfinālā Minskā iegūtā 5. vieta 47 komandu konkurencē un pusfinālā Maskavā 20. vieta 198 komandu konkurencē. Piedalīšanās programmēšanas sacensībās ir labs veids, kā uzlabot programmēšanas prasmes. Ar kursabiedriem esam piedalījušies Latvijas un Baltijas robotikas sacensībās. Vairākas reizes iegūtas pirmās vietas gan sumo, gan līnijkotāju disciplīnās. Patlaban mūsu līnijkotāšanas robots ir ātrākais Baltijā. Vienu gadu piedalījāmies Eiropas robotikas sacensībās EUROBOT, kur ieguvām 14. vietu, kas pirmajai reizei ir labs rezultāts. Dažās valstīs vispirms notika nacionālās atlases sacensības, lai iegūtu tiesības startēt EUROBOT. Piemēram, Francijas atlasē piedalījās ap 150 komandu.»

IT nozare ir dinamiska un ātri attīstās, pieprasījums pēc jauniem, kvalificētiem darbiniekiem ir, savukārt augstākās izglītības uzdevums ir apmierināt šo pieprasījumu. Tas, ka students spēj izmantot zināšanas, ko ieguvis studijās, parāda studiju programmas kvalitāti, jo pareizi izstrādātas un īstenotas programmas rezultāts ir kvalitatīvs speciālists, kas darbojas savā nozarē un pēc kura ir pieprasījums.

Towards European Quality

Is it possible to have a high quality education in Latvia? What is better – to study here or to study abroad? These and many other questions about the quality of education in Latvia worry potential students. In order to prove Informatics study potentialities in Latvia that comply with the European quality standards, UL Faculty of Computing submitted an application for obtaining the European Quality Label – «Euro-Inf Label». Recently as first higher education institutions in Europe – RWTH Aachen University and the University of Bonn were awarded the Euro-Inf Quality Label for their Master's degree programmes in the field of Informatics. Several European universities applied for the European Quality Label for their Bachelor and Master's degree programmes and UL Faculty of Computing is among them. To assess whether the study programme is of high quality, procedural principles for the accreditation of degree programmes are developed, so the experts could evaluate how well students are prepared to meet the European standards.

Pagriezot pasauli zinātnes vārdā

No kreisās: Sandris Mūriņš, Jānis Daugavietis un Ilze Klepere. Foto: Digna Šircova

Agnese DZENE

«Zinātne» ir vēsturiski nosacīts sistēmisks teorētisko zināšanu ieguves, organizācijas un realizācijas veidu kopums. «Vārds» ir mazākā patstāvīgā strukturāli semantiskā valodas pamatvienība, kas apzīmē kādu priekšmetu, parādību, norisi vai pazīmi un attieksmi starp tiem. Bet «Zinātnes vārdā» ir jauns raidījums, kas kopš aprīļa katru otro otrdienu skan Latvijas Universitātes radio NABA (93,1 FM) pulksten sešos vakarā.

Raidījums iepazīstina ar Latvijas zinātnieku pētījumiem, eksperimentiem un atklājumiem.

Tie, kas ikdienā vairāk saistīti ar akadēmisko dzīvi, varbūt zina, kas ir Latvijas zinātnieki, ko un kāpēc viņi dara. Tomēr lielākā daļa par to nezina neko. Tieši šī iemesla dēļ bariņš entuziastu sanāca kopā, lai iepazīstinātu plašāku sabiedrību ar mūsu pašu zinātniekiem, izjautājot viņus ne tikai par pētījumiem, bet arī par viņu akadēmisko un praktisko ikdienu Universitātē. Un galvenais – klausītājiem saistošā, saprotamā un aizraujošā veidā.

Par to, lai Latvijas zinātnieki tiktu pamanīti un viņu veikums ievērots, radio raidījumā rūpējās četras jaunas un radošas personības – Ilze Klepere, Anna Platpīre, Jānis Daugavietis un Sandris Mūriņš.

Ilze ir LU Bioloģijas fakultātes maģistrantūras studente, strādā LU Cietvielu fizikas institūtā par inženieri un LU Bioloģijas fakultātes Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas katedrā, radio NABA raidījumu vadītāja.

Anna absolvējusi LU Komunikāciju zinātnes maģistrantūru, strādā «Latvijas Radio», radio NABA raidījuma «Top 25» vadītāja.

Anna Platpīre. Foto: Toms Grīnbergs

Jānis ir LU socioloģijas doktorants, zinātniskais asistents un lektors, strādā LU Sociālo un politisko pētījumu institūtā. Viņš arī ilggadējs radio NABA raidījuma «Bitīt Matos» vadītājs.

Sandris ir doktora grāda kandidāts socioloģijā, sociālais uzņēmējs, pasniedzējs LU un Rīgas Stradiņa universitātē. Sandris ir arī raidījuma «Zinātnes vārdā» idejas autors.

Kāpēc jūsu uzmanību piesaistīja Latvijas zinātnieki?

Sandris: Saprotu, ka man pašam un arī pārējiem cilvēkiem īsti nav skaidrs, ko zinātnieki dara. Man šķiet, ka ir ļoti svarīgi to noskaidrot un pastāstīt citiem, un ar šī raidījuma palīdzību to gribētu izdarīt. Gribu arī uzdot jautājumu – kāda ir zinātnieku sociālā atbildība, ko viņi dod sabiedrībai? Pats esmu izjutis, ka ne katrai lietai, ko esmu darījis tieši akadēmiskajā darbā, ir bijusi kāda sociālā nozīmība.

Man liekas ačgārnī tas, ka ir virkne ekspertu, kuri uzstājas televīzijā, sniedz komentārus avīzēs vai portālos, bet nenodarbojas ar akadēmisko darbu. Arī priekšstats, ka latviešu zinātnieki ir nekam nederīgi, ka viņi neko neveic, tikai strādā kaut kādos mistiskos projektos, nav taisnīgs. Skaidrs, ka daudzās jomās nekādu sasniegumu nav, bet viņi dara arī interesantas lietas. Tomēr publiski vairāk runājam par citiem, līdz ar to Latvijā ir «eksperti», kuri neraksta grāmatas, neveic pētījumus, bet ieņem zinātnieka statusu. Tad rodas jautājums – kas ir tie, kas veic šos pētījumus un raksta publikācijas?

Ir cilvēki zinātnē, kas nopietni kaut ko dara, bet vai nu viņu darbi, vai arī viņi paši netiek pamanīti. Lai arī kāda Latvijas zinātnē būtu, kaut kas tajā tiek darīts. Taču ir cilvēki, kuriem mēs piedēvējam akadēmisko augstību, lai gan viņi paši neveic neko. Mūsu interese nav par tiem, kuri šobrīd nokļūst ekspertu slejās vai vada kādas komisijas. Mūs interesē tie, kuri ikdienā nodarbojas ar akadēmisko pētniecību.

Kā radās ideja par šāda raidījuma veidošanu?

Sandris: Ideja radās LU Sociālo zinātņu fakultātē. Tur ir telpa, kur sēž doktoranti. Spontāni es uzrunāju Jāni un teicu – darām, Jānis teica – *davai*, darām. Daudzas lietas rodas sarunās, arī šī.

Jānis: Tas bija vismaz pirms gada. Mēs domājām, ka vajadzētu saņemties un sākt. Tā domājām sākt pagājušā gada pavasarī, rudenī, bet šajā pavasarī saņēmāmies un sākām īstenot ideju.

Sandris: Radio NABA programmas direktors Madars Štramdiers patiesībā bija tas, kurš šīs sarunas un ideju pārvērtā par īstenību. Mēs ar Jāni par to runājām gadu, bet, pateicoties Madaram, tikām līdz raidījumam. Mēs ikdienā visi esam aizņemti, tā ideja kaut kur cirkulē, bet vajag būt kādam, kas savāc komandu, noorganizē un saka – darām!

Sandris: Pirms tam man bija doma taisīt blogu – no sākuma tas bija domāts kā rakstiskais blogs, pēc tam kā videoblogs, bet dzīve ir tik intensīva, ka beigās nesanāca tam laika. Tad es ieminējos par to Jānim. Zināju, ka viņš strādā radio, vārdu pa vārdam, līdz izdomājām – kāpēc nevarētu uztaisīt raidījumu. Tas ir vienkāršāk, zināms, ka ir auditorija, nav pašam jādod tik liels ieguldījums. Šobrīd kaut kādā veidā radio darba kārtību ietekmē zinātnes kafejnīcas – tās definē tēmas. Es nedomāju, ka mēs līdz galam esam atraduši īsto formātu, tas noteikti ir procesā. Pats raidījums kā tāds ir tapšanas procesā.

Jānis: Viena no domām bija raidījumu dēvēt par «Kolbu». Ilgs laiks pagāja, kamēr mēs izdomājām nosaukumu. Es jau biju izdomājis, ka raidījums varētu saukties «Zinātnes vārdā». Bet, kamēr visi kopīgi līdz tam nonācām, tika apspriesti dažādi varianti.

Kā meitenes pievienojās komandai?

Ilze: Es pirms tam radio NABA vadīju «Studentu pieturu» un lasīju ziņas. Madars visu laiku man prasīja, vai es negribu vadīt savu raidījumu. Tā kā es mācos bioloģiju un mani interesē eksaktās zinātnes, man patika Jura Šteinberga, kas senāk arī strādāja radio NABA, ideja par populārzinātniskiem jaunumiem, un es gribēju to turpināt. Es visu laiku domāju par šo ideju, un Madars to zināja, bet man nebija ne kompānijas, ne pietiekami laika. Reiz viņš zvanija un teica: klausies, divi puiši doktoranti no sociālajām zinātnēm ir izdomājuši veidot raidījumu, un tu kā eksakto zinātņu pārstāve varētu pieslēgties, lai raidījumā pārstāvētu vairākas zinātnes. Es, piemēram, pazīstu vairākus biologus, fiziķus. Puišiem atkal ir pamatīgas zināšanas savā jomā. Kopā raidījums sanāk plašāks un bagātīgāks.

Kāds ir raidījums?

Jānis: Raidījuma koncepcija visumā ir ļoti vienkārša – katrā raidījumā aicinām vienu zinātnieku, atzītu un ar pieredzi – profesoru, doktoru, pasniedzēju, docentu, un viņš stāsta par saviem pētījumiem, par savu disciplīnu. Runājam arī par akadēmisko dzīvi, par studentiem, pētījumiem, sadarbību ar valsti, zinātni kā tādu. Raidījums veidots tā, lai būtu interesants visplašākajai auditorijai, vienkāršā, saprotamā valodā runājot ar zinātniekiem un par zinātni.

Ilze: Mazliet arī populārzinātniski. Ja viesis sāk runāt sarežģītos terminos, tad mēs jautājam, ko nozīmē tas un ko tas. Jo arī sabiedrībai ir daudz neskaidru jautājumu, un tāpēc visu laiku pastāv nesaprašanās starp zinātniekiem un sabiedrību, jo viņi runā ļoti sarežģītā un augstā valodā. Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Juris Ekmanis ir teicis, ka mazliet pietrūkst arī sadarbības starp zinātniekiem un uzņēmējiem. Zinātnieki savā nodabā kaut kur aizpētās, bet sabiedrība arī vēlas zināt, kas notiek un ko mūsu zinātnieki dara. Raidījums nav tikai speciālistiem, tas domāts visiem. Lai sabiedrība uzzinātu, kas notiek Latvijas zinātnē, ko dara zinātnieki, kāda ir viņu ikdiena, ko labu viņi ir izdarījuši mums, ko labu viņi gatavojas izdarīt. Speciālistiem pašiem arī interesē – ko viņu tiešais vai netiešais kolēģis dara, ko viņš gudri pastāstījis par zinātni. Latvijā nav daudz raidījumu par zinātni, tā ka arī paši nozares pārstāvji izrāda lielu interesi.

No kreisās: Ilze Klepere, Sandris Mūriņš un Jānis Daugavietis
Foto: Digna Sircova

Jānis: Raidījums ir samērā interaktīvs. Mūsdienās mēs vienmēr sakām – zvaniet, rakstiet, sūtiet e-pastus. Kam ir interese, tas arī piezvana un pajautā. Raidījuma laikā var atsūtīt jautājumus, var iečivināt tviterī. Šobrīd jautājumi tiek radīti arī «Ideju Akadēmijas» (www.idejuakademija.lv) spēlē.

Ilze: Mēs tēmu izsludinām jau iepriekš. Nākotnē ir doma jau pirms raidījuma ielikt videomateriālu, kurā konkrētais eksperts pastāsta par savu nozari, mazliet apraksta, tā, lai var apdomāties, un pēc tam raidījumu ir interesanti klausīties. Ar laiku to darīsim vēl aktīvāk, tagad esam tikai tādā ieskriešanās stadijā.

Kādi viesi jums ir padomā turpmākajiem raidījumiem?

Ilze: Raidījumā mēs cenšamies pārstāvēt dažādas zinātnes. Līdz šim raidījumi lielākoties sanākuši ar eksaktu ievirzi, bet būs pārstāvētas arī sociālās un humanitārās zinātnes. Tāpēc ka mēs paši arī esam dažādi. Mums plānos ierakstīti, piemēram, Artis Svece, Elmārs Grēns, Jurgis Šķilters, Ojārs Skudra, Andris Buiķis, Valdis Muktupāvels, Janīna Kursīte, Mārtiņš Boiko. Nesam gan vēl visus nosauktos oficiāli uzaicinājuši, bet ceram, ka viņi atsauksies. Līdz šim atsaucība no pētnieku puses ir liela, un attieksme ir ļoti pozitīva. Tas, protams, priecē!

Jānis: Mums ir aptuvenš plāns nākotnei, kas nepārtraukti papildinās ar uzaicināmajiem zinātniekiem. Ir filozofi, valodnieki, dzīvnieku pētnieki. Kopumā ļoti daudz un dažādi. Prioritāte, protams, ir mūsu pašu Universitātes zinātnieki, bet es domāju, ka mēs neaprobežosimies tikai ar tiem. Arī citās universitātēs ir pasaules līmeņa profesionāļi.

Ilze: Mēs paši spriežam, ko aicināt uz nākamajiem raidījumiem, ir dažādas idejas. It kā lai saskanētu ar zinātnes kafejnīcām, tajā pašā laikā ievērojot, kādas aktualitātes šobrīd ir gan sabiedrībā Latvijā, gan pasaulē. Katrs izvirzām savus kandidātus, un tad nonākam pie kopsaucēja. Mums ir arī zvanijušas un interesējušās sabiedrisko attiecību aģentūras, kas grib piedāvāt savus kandidātus. Piemēram, piedāvāja auru pētnieku.

Jānis: Es domāju, ka mēs noteikti neaprobežosimies tikai ar akadēmisko zinātni, jo mūsdienās tomēr pastāv

interdisciplināritātes trūkums – dažādu zinātņu pārstāvju sadarbība. Piemēram, būtu vērts uzaicināt to pašu auru pētnieku, jo varbūt kādreiz auru pētniecība tomēr būs zinātne.

Sandris: No sociālo zinātņu nozarēm zinu, ka lvaram Austeram ir pētījumi par to, kā tavas vērtības iespaido autobrukšanu, kuri ir un kuri nav tie cilvēki, kas iekļūst sastrēgumos, kuri iekļūst autoavārijās, kādas ir sakarības starp to, kāds tu esi uz ceļa un kāds dzīvē. Viņš varētu pastāstīt par šo savu pētījumu. J. Šķilters varētu pastāstīt, kādā veidā mēs kognitīvi izprotam kādas parādības. Vēl ir viens pētnieks, kurš pēc profesijas ir vēsturnieks un pēta senos pilskalnus un nogrimušus kuģus – viņš lido ar helikopteru un īpašā veidā filmē vai skenē. Un ar šīs tehnoloģijas palīdzību viņš var pateikt, kur kuģis ir nogrimis.

Zinātnes loma Latvijā – vai tai tiek pievērsta pietiekami liela uzmanība?

Ilze: Vienmēr jau būtu labāk vairāk. Ārzemnieki ir šokā par to, kā var apcirst zinātnei naudu – tas ir bezjēdzīgi. Ir nepārdomāta politika tieši zinātnes jomā – tā nav ilgtermiņa un ar skatu nākotnē. Par to ir žēl.

Jānis: Skaidrs, ko mēs kā zinātnieki atbildēsim. Bet noteikti ir atšķirīga attieksme pret dažādām zinātņu nozarēm – sociālajām, dabas, humanitārajām. Ir daudz dažādu vēsturisku faktoru. Piemēram, Padomju Savienības laikos sociālās zinātnes bija ļoti ierobežotas, cenzētas. Daudzās no tām, lai arī varēja iegūt augstāko izglītību, pētniecība vispār nepastāvēja. Tajā pašā laikā mēs zinām, ka fizika, cietvielu fizika bija ļoti labi attīstīta un droši vien joprojām ir.

Katru otro otrdienu pulksten sešos raidījuma sākumā klausītājiem kāda balss uzdod retoriskus jautājumus, uz kuriem atbildes jāmeklē pašiem, bet palīdzēt tās atrast cenšas visa raidījuma radošā komanda un uzaicinātie studijas viesi. Zinātnieku ir daudz vai maz? Atklājumu ir daudz vai maz? Ko mēs zinām? Vai mēs zinām? Ko tu varētu izdarīt zinātnes vārdā?

Par to, vai zinātnieku ir daudz vai maz, Jānis saka: «To skaidri pateiktu statistika, bet galvenais jautājums ir zinātnieku kvalitāte, spējas, padarītais, un viens no būtiskiem faktoriem noteikti ir iešana sabiedrībā. Šādā aspektā es teiktu, ka mums ir maz zinātnieku – tādu, kas runā presē, televīzijā, internetā.» Ilze apgalvo, ka atklājumu ir daudz un tie ir interesanti. Diemžēl mēs maz par tiem zinām un izprotam to vajadzību. Tāpēc arī šis raidījums mēģina aktīvi iesaistīties atklājumu noskaidrošanā, izprašanā un tālākā izplatīšanā. Jānis piebilst – ja esam piemirsuši, Google ātri palīdz nokļūt uz pēdām. Mēs mākam meklēt.

Lūk, kādi ir tie, kas runā zinātnes vārdā.

Turn the World in Behalf of Science

Since April UL «Radio NABA» 93.1 FM every other Tuesday at six o'clock in the evening offers a programme «In Behalf of Science» which introduces listeners to the Latvian scientists' researches, experiments and findings. Each broadcast invites a recognized scholar who tells about his or her scientific research, shares ideas about academic life, students, studies, cooperation with the state and science itself. The programme is aimed at a wide audience and scientists talk here about science in a simple, understandable language. The programme is run by Ilze Klepere, an engineer, UL, Institute of Solid State Physics and UL, Faculty of Biology, Department of Microbiology and Biotechnology; Janis Daugavietis, a doctoral student in Sociology, UL, research assistant and lecturer; Sandris Murins, a doctoral candidate in Sociology, social entrepreneur; Anna Platpire who graduated from the Master's programme in Communication Sciences and works at the Radio Latvia.

Foto: Gints Rudziņis

Latvijas Universitātes Pūtēju orķestris: «Mēs elpojam kopā!»

Krista Rušmane,
LUPO mūziķe

Latvijas Universitātes Pūtēju orķestris (LUPO) izveidots 2008. gada 1. septembrī, apvienojot vairāk nekā 50 jaunos mūziķus no dažādām Latvijas augstskolām un mūzikas skolām. Kolektīvu var uzskatīt par Latvijas Jauniešu pūtēju orķestra (LJPO) nākamo pakāpi, jo orķestra dibinātāji ir diriģents, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas (JVLMA) asociētais profesors Jānis Puriņš un producete Astrīda Ķēniņa. Latvijas Universitātes Pūtēju orķestris ir koncertorķestris. Kolektīvs sevi var dēvēt arī par lielu ģimeni, jo kā jau īstā ģimenē tajā ir tētis – diriģents, mamma – producete un bērni – orķestra mūziķi. Ikviens LUPO mūziķis orķestra neilgajā pastāvēšanas laikā jau ir iemīlējies to, ko dara, un ciena citus, kopīgi cenšoties sasniegt nospraustos mērķus. Mēs elpojam kopā!

Kolektīvs regulāri piedalās dažādos festivālos, konkursos un iestudē solo koncertprogrammas. Orķestris vairākkārt muzicējis Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas rīkotajos mūzikas festivālos – Trompešu dienās 2008, Low Brass Days 2009, Trombonu dienās 2009, uzstājoties kopā ar solistiem no ASV, Somijas, Norvēģijas, Dānijas, Igaunijas, Latvijas.

2009. un 2010. gada oktobrī LUPO piedalījās Baltijas valstu pūtēju orķestru diriģentu un ansambļu vadītāju foruma koncertos Rīgā, prezentējot latviešu komponistu oriģinālmūziku pūtēju orķestrim. Zināms, ka arī šogad LUPO piedalīsies Baltijas valstu pūtēju orķestru diriģentu un ansambļu vadītāju foruma koncertos Rīgā.

Par vienu no savas radošās darbības virzieniem LUPO ir izvēlējies pasaulē atzītu vokāli instrumentālo skaņdarbu atskaņošanu un ierakstīšanu CD formātā. 2008. gadā kopā ar Latvijas Universitātes jaukto kori «Juventus» tika ierakstīts pirmais CD – austriešu komponista Šeina Vudborna (*Shane Woodborne*) «Roravas mesa» (*Rohrauer Messe*) korim un orķestrim. Šis nekomerciālais kompaktdisks, tāpat kā 2010. gadā izdots Rolfa Rudina (*Rolf Rudin*) «Rekviēms» (*Requiem, op. 70*), ir saņēmis daudz mūzikas speciālistu atzinību visā pasaulē par ieraksta un māksliniecisko kvalitāti. Gan Š. Vudborna «Roravas mesa», gan Rolfa Rudina «Rekviēms» ir piedzīvojuši arī vairākus koncertatskaņojumus. 2009. gada aprīlī Šauļu Starptautiskajā Lieldienu mūzikas festivālā *Resurexit* Lietuvā pirmoreiz Baltijā tika atskaņota «Roravas mesa», bet 2010. gada 8. un 9. maijā orķestris, Latvijas Universitātes jauktais koris «Juventus» un Viļņas Universitātes Akadēmiskais koris Viļņā un Kauņā atskaņoja Rolfa Rudina «Rekviēmu». Šī gada 7. maijā Smiltenes evaņģēliski luteriskajā baznīcā kopā ar Smiltenes ģimnāzijas kori «Lido» LUPO atkārtoti atskaņoja Šeina Vudborna «Roravas mesu» korim un orķestrim. Tas bija fantastisks koncerts, kura laikā

Koncerts Latvijas Universitātes Lielajā aulā. Foto: Toms Grīnbergs

bija jūtama kopīgā saikne starp orķestra un kora mūziķiem un klausītājiem. Gaisā virmoja emocijas, gaišas sajūtas, un bija gandarījums par to, cik lielas lietas mēs spējam paveikt un cik netaustāmam, dvēseliski gaisīgam mirklim spējam pieskarties. «Nav tādu vārdu, ar kuriem spētu izteikt šī brīža sajūtas. Savīlņojums un emocionālais pārdzīvojums ir milzīgs. Varu tikai teikt lielu paldies abiem kolektīviem par šo koncertu, par radītajām sajūtām, par ieguldīto darbu. Tā ir jūsu sniegtā bauda koncerta klausītājiem, tā ir jūsu sniegtā bauda koncerta dalībniekiem, tā ir jūsu sniegtā bauda man kā diriģentam,» savās sajūtās pēc koncerta dalījās Latvijas Universitātes Pūtēju orķestra diriģents Jānis Puriņš.

Kaut arī orķestra darbības laiks nav ilgs, kolektīvs jau ir vairāku Latvijas un starptautisko konkursu dalībnieks un uzvarētājs. 2009. gada jūnijā orķestris bija Starptautiskā pūtēju orķestru festivāla un konkursa *Kremlovskije zvezdi* laureāts Istrā (Maskavas apgabals, Krievija), augstskolu orķestru kategorijā iegūstot

Jautribas mirklis pēc koncerta. Foto no LUPO arhīva

I vietu un *Grand Prix*, bet 2010. gada martā ieguva I vietu augstākajā grupā I Baltijas valstu pūtēju orķestru konkursā *Baltic Open*. 2011. gada martā orķestris IV Latvijas pūtēju orķestru konkursa augstākajā grupā ieguva I vietu, bet 2011. gada aprīlī XI Lietuvas atklātajā pūtēju orķestru čempionātā Panevėžas *Grand Prix* un diplomu par labāko koncertorķestri.

Mūziķi atzīst, ka viņu vizītkarte ir smaidis, bet kolektīvu raksturo uzdrīkstēšanās un vēlēšanās muzicēt – no klasikas līdz džezam, no miniatūrām līdz mesām.

Ja arī tu vēlies kļūt par vienu no mums,
mēs priecāsimies!

Raksti: krista.rusmane@gmail.com (Krista Rušmane,
LUPO mūziķe, LU Sociālo zinātņu fakultātes studente)

Vairāk par Latvijas Universitātes radošajiem
kolektīviem: www.kultura.lu.lv

LUPO Jaunā Studenta svētkos 2010 Doma laukumā. Foto: Toms Grīnbergs

Foto no privātā arhīva

Astrida Kēniņa (LUPO producente)

«Kopā ar diriģentu Jāni Puriņu rīkojām Latvijas mūzikas skolu Pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu konkursu, kas šogad norisinājās jau 16. reizi. Pēc konkursa sapratām, ka vajadzīgs turpinājums, tāpēc tapa LJPO – vasaras projekts ar stingru reglamentu, noteiktu darba kārtību un prasībām. Uz to tika aicināti jaunieši no visas valsts. LJPO bija skaidri definēti mērķi: konkurss, koncerti, pietiekami grūtas un atbildīgas programmas. Tas viss un arī LJPO iesaistītie pedagogi un diriģents Jānis Puriņš ļāva sasniegt augstus rezultātus – uzvaras un godalgotas vietas konkursos, bet galvenais – vecāku un arī pašu dalībnieku uzticību.

Ir teiciens par kopā apēstu pudu sāls – LUPO ir mūziķi, kas LJPO vasaras projektā piedalījušies pat deviņas reizes. Mūsu gadījumā svarīga ir mūzikas mīlestība un gandarījuma sajūta, kas ir pēc lielajiem koncertiem un konkursiem.

Mums ar Jāni Puriņu kā visu iepriekšējo projektu vadītājiem bija diezgan vienkārši izveidot pirmo LUPO sastāvu, jo savējie atsaucās. Pašlaik, kad orķestrim rit tikai trešā sezona un izdarīts tik daudz, rodas arī problēmas – nepilnīgs sastāvs atsevišķās instrumentu grupās, laika trūkums, kas brīžam rada spriedzi pirms atbildīgām uzstāšanās reizēm, jo ne visi mūziķi ir precīzi un godprātīgi. Taču nospraustie mērķi un veicamie darbi ir tādi, kas ir saprotami lielajiem orķestriem Eiropā, kuriem mēs vēlamies un, domāju, arī varam līdzināties.

Varbūt šajā gadījumā vietā ir salīdzinājums ar lielu ģimeni – ne visas dienas ir baltas, bet tad, kad vajag, mēs esam kopā un viss notiek!»

Foto no LUPO arhīva

Jānis Puriņš (LUPO diriģents)

«Diriģents vienmēr grib izveidot labu kolektīvu, kurā varētu realizēt savas mākslinieciskās ieceres. Man ir paveicies ar ļoti daudziem spēlēt gribošiem jauniešiem. Sešpadsmit gadu laikā, organizējot Latvijas mūzikas skolu Pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu izpildītāju konkursu, kurš ieguvis lielu popularitāti Latvijas mūzikas skolu pūšaminstrumentu audzēkņu un pedagogu vidū, esmu iepazinis daudzus jaunos mūziķus, kuri nepavisam nesaista savu dzīvi ar profesionālo mākslu. Mācoties mūzikas skolā, galvenais ir nevis kļūt par profesionālu mūziķi, bet iemācīties saprast mūziku, klausīties to, iekļauties kādā kolektīvā, degt par savu kolektīvu.

Tā mums ir izdevies iemācīt lieliem mūziķu skaitam saukt vasaras projektu – Latvijas Jauniešu pūtēju orķestri – par savu kolektīvu. Un izdevies izveidot nākamās pakāpes regulāri spēlējošu kolektīvu – Latvijas Universitātes Pūtēju orķestri. Tajā vaiums dalībnieku ir bijušie LJPO mūziķi, kuri ir izjutuši prieku un vēlmi spēlēt pasaulē pazīstamu komponistu mūziku, piedalīties konkursos, festivālos, koncertēt dažādās Latvijas un ārvalstu koncertzālēs. Tā ir sapratnes pārmantojamība, kuru iegūst ar laiku. Tā ir vēlmes muzicēt pārmantojamība, kuru iegūst ar laiku. Tā ir nesavtīga atdeve, kuru iegūst ar laiku.

LUPO savā īsajā pastāvēšanas laikā paspējis sasniegt ļoti daudz izcilu rezultātu. Kā tas iespējams? Atbildi var dot katrs

no vairāk nekā 50 jaunajiem mūziķiem. Esmu pārliecināts, ka ikviens atbildēs – gribu ļoti labi spēlēt šajā brīnišķīgajā domubiedru grupā – Latvijas Universitātes Pūtēju orķestrī!»

Foto no privātā arhīva

Toms Rēķis (Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātes students un LUPO mūziķis)

«Pašlaik studēju LU Ķīmijas fakultātes 2. kursā, ilgas mācību un laboratorijas darbu stundas šajā mācību iestādē pavadītas jau gandrīz piecus gadus, un ļoti ceru arī tālākā nākotnē saistīt savu darbību ar Latvijas Universitāti. Mani vienmēr ir saistījušas dabaszinātnes un citas eksaktās zinātnes, bet tikpat lielu daļu laika veltu mūzikai. Es priecājos, ka varu būt savas Universitātes Pūtēju orķestra klarnešu grupas mūziķis. Orķestrī esmu jau otro gadu, pēc katras uzstāšanās ir patīkami apzināties, ka kolektīvs ir atkal un atkal pilnveidojies – gan spēles kvalitātes ziņā, gan cilvēcisko attiecību ziņā. Ja cilvēki viens otru apzinās un strādā kā viens liels veselums, tad tie var paveikt lielas lietas. Un šādas lielas lietas jau ir paveicis un vēl paveiks Latvijas Universitātes Pūtēju orķestris. Cik labi, ka varu būt klāt!»

Foto no privātā arhīva

Džeimss Sopers (James Soper) (LUPO mūziķis)

«Pirmo reizi Jāni Puriņu satiku JVLMA, kur viņš man pasniedza orķestra diriģēšanu. No Lielbritānijas dodoties uz Latviju, cerēju, ka man būs iespēja salīdzināt Lielbritānijas un Latvijas orķestrus, tāpēc Jānis man piedāvāja spēlēt saksofonu viņa pūtēju orķestrī – LUPO. Man nebija ne jausmas, ko man no tā sagaidīt, un ne tikai tāpēc, ka es nerunāju latviešu valodā; taču es ātri sapratu, ka LUPO ir aizraujošs,

ļoti profesionāls jauniešu orķestris. Tas pierādās atkal un atkal, arī šogad – mēs ieguvām divus *Grand Prix* apbalvojumus Latvijā un Lietuvā. Kā topošajiem diriģentiem Jānis vairākas reizes gan man, gan citiem diriģēšanas studentiem ir devis iespēju diriģēt LU pūtēju orķestri gan mēģinājumos, gan koncertos, arī 18. novembrī – Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svētku koncertā. Jau šogad es atgriezīšos Lielbritānijā, un man ir bijusi liela privilēģija spēlēt kopā ar tik talantīgiem mūziķiem, es viņiem visiem vēlu to labāko. Es ceru, ka viņu panākumi šajā sezonā Baltijā būs kā tramplīns lielākiem konkursiem nākotnē, kad, cerams, atkal viņus varēšu satikt!»

The University of Latvia Wind Orchestra: «We breathe together!»

The UL Wind Orchestra was formed on September 1, 2008 bringing together more than 50 young musicians from higher educational institutions and music schools from all over Latvia. The founders of the orchestra are conductor and Associated Professor Janis Purins, the Jazeps Vitols Latvia Music Academy, and producer Astrida Kenina. The UL Brass Band participates in various festivals, contests and stages solo concerts. It has taken part in many music festivals at the Jazeps Vitols Latvia Music Academy – Trumpets Days 2008, Low Brass Days 2009, Trombone Day 2009 performing with soloists from the United States, Finland, Norway, Denmark, Estonia and Latvia. In 2009 and 2010, the UL Wind Orchestra participated in the Baltic States Wind Orchestra Conductors and Ensemble Leaders Forum in Riga presenting Latvian composers.

Foto: Toms Grīnbergs

Spilgtās karsējmeitenes

Sintija SPUNDE

Latvijas Universitātes karsējmeiteņu komanda «Mango» ir kļuvusi par neatņemamu Universitātes dzīves sastāvdaļu. Meitenes ne tikai pārstāv savu augstskolu un atbalsta LU sportu, bet arī popularizē LU vārdu Latvijā.

«Mango» trenere
Ineta Miškuna
Foto no privātā arhīva

Latvijas Universitātes karsējmeiteņu komanda izveidojās tikai pirms 2 gadiem. Pirmā ideja radās LU karsējmeiteņu komandas vadītājam un LU Sporta servisa centra aerobikas nodaļas vadītājam un treneri Ineta Miškunai: «Bija jāizveido kaut kas jauns, perspektīvs, kur var piesaistīt vairāk studentu.» 2009. gada rudenī notika pirmā karsējmeiteņu atlase, kurā piedalījās apmēram 24 meitenes. I. Miškuna atceras: «Organizējot pirmo atlasu, man bija iekšēja pārliecība, ka būs meitenes, kurām patīk dejot, uzstāties un kuras gribēs pārstāvēt

LU dažādos sportiskos pasākumos. Tika izvēlētas meitenes, kuras arī aizvadīja pirmo sezonu. Izturīgākās palika un dejo

vēl šodien. Viņas ir arī vienas no līderēm. Pirmā atlase un pirmais gads bija pārbaude gan man, gan meitenēm. Bet viņas ir vienkāršas un lieliskas.» Pirmajā sezonā meitenes sāka veidot savu tēlu, sāka sevi parādīt plašākai publikai un pierādīt, uz ko ir spējīgas. Karsējmeitene Signe pirmo sezonu atceras ar smaidu: «Pirmajā sezonā bijām tikai dažas kautrīgas meitenītes, kurām likās, ka dejo ja ne ļoti labi, tad pietiekami labi un ļoti izskatās. Un tieši ar savu vienkāršību un savu «es» ieguvām skatītāju simpātijas. No citām karsējām atšķīrāmies ar savu patiesumu, dabiskumu un vienkāršību.» Pēc pirmās sezonas bija zināms, ka noteikti sekos arī otrā. Un 2010. gada rudenī notika otrā LU karsējmeiteņu atlase, pēc kuras astoņām komandas meitenēm pievienojās vēl piecas. Viena no izturīgākajām karsējmeitenēm Liene uzskata: «Izaugsmei ļoti palīdzēja šī gada jauno karsējmeiteņu pievienošanās komandai – jaunas idejas, apņēmība un spars. Arī vizuāli uz laukuma labāk izskatās desmit meitenes, nevis tikai piecas.» Komandas sastāvā ir 12 meitenes, kuras ir no dažādām LU fakultātēm, piemēram, no Juridiskās fakultātes, Datorikas fakultātes, Sociālo zinātņu fakultātes un citām. Katra meitene ir ar savu odziņu, un kopā viņas veido spēcīgu komandu.

Visa pamatā – darbs un spēja būt radošām

Karsējmeiteņu komandai ir augsti mērķi, uz kuriem meitenes tiecas. Bet ne viss nāk viegli – ir daudz jāstrādā un jāpilnveido sevi. Tāpēc treniņi notiek trīs reizes nedēļā pa divām stundām.

Foto no «Mango» arhīva

Basketbola sezonas laikā karsējmeitenēm daudz laika aizņem jaunu deju domāšana un mācīšanās, jo uz katru spēli viņas vēlas skatītājiem nodejot jaunu un neredzētu deju. Deju stili, kurus izpilda meitenes, ir dažādi, un katra deja atšķiras no citas. Krista ir viena no karsējmeitenēm, kura uzņemas domāt deju kustības: «Iedvesmas avots ir mūzika – ja tev patīk dziesma, tad uzreiz var iedomāties, kā tu gribētu, lai šī dziesma tiktu pasniegta. Tālāk ir pats grūtākais – jāizdomā kustības.» Katra treniņa sākumā ir iesildīšanās, pēc tam tiek atkārtotas jau iestudētās dejas un veidotas jaunas. Karsējmeitenes apgūst arī dažādus akrobātiskos elementus un atzīst, ka tas ir pats grūtākais, jo ir laikietilpīgi un prasa smagu darbu.

Arī vizuālais tēls ir ļoti svarīgs. Tērpu izvēle ir tikpat grūta kā dejas izveidošana – ir daudz un dažādu modeļu, daudz un dažādu krāsu. Sākumā meitenes nāk ar savām idejām par tērpu, un tad atliek izvēlēties, kurš variants visām patīk vislabāk. Ineta Miškuna uzskata, ka šādos jautājumos meitenes māk saliedēties un darbojas kā komanda: «Katrai vienmēr ir savas idejas, entuziasms. Vienmēr vienlaikus notiek kopīga čalošana par savu ideju, bet kopsavilkums vienmēr ir lielisks un apmierina visas.» Visi tērpi tiek šūti pie vienas šuvējas. Daļa tērpu tiek veidoti zilā un baltā krāsā, jo tās ir Universitātes krāsas. Pārējie tiek veidoti tā, lai būtu iespaidīgi un dejotājus izceltos uz laukuma.

Dažādās skatuves un skatītāju simpātijas

Šīs divas sezonas meitenēm ir bijušas piedzīvojumiem bagātas, jo ir daudz un dažādu pasākumu, notikumu, un katra uzstāšanās reize atšķiras no iepriekšējās. Karsējmeitenes ir piedalījušās daudzos ar basketbolu saistītos pasākumos, piemēram, «Ghetto Basket», skolu strītbola čempionātā un dažādās basketbola spēlēs. Un, protams, atbalstījušas LU basketbola komandu LBL (Latvijas Basketbola līga) un SEB SBL (Studentu basketbola līga) spēlēs. Kad sākas basketbola sezona, visu laiku viņas velta, lai sagatavotos spēlēm un piedalītos tajās. Bet pēc basketbola sezonas meitenes ar prieku piedalās dažādos pasākumos, piemēram, labdarības akcijās, korporatīvos pasākumos, modes skatēs un citur. Kopš pagājušā gada viņas ir arī motoapvienības «Streetfighters» karsējmeitenes. Tāpēc pavasaris un vasara tiek aizvadīti dažādos pasākumos kopā ar «Streetfighters» – Latgales rallijā 2010, Mini moto šovs pie i/c «Olimpia», 333 trases sezonas atklāšanā,

LU karsējmeitenes LBL spēlē LU pret «Turību»
Foto no «Mango» arhīva

LU karsējmeitenes Mini moto šovā
pie i/c «Olimpia»

Foto no «Mango» arhīva

labdarības pasākums «Laba jauda» un daudzos citos.

Karsējmeiteņu komanda vienmēr apsver visus piedāvājumus, jo uzskata, ka vajag piedalīties pēc iespējas vairāk pasākumos. Tas ir kā izaicinājums pašām sev, iespēja sevi pilnveidot un popularizēt visā Latvijā un varbūt kādreiz arī ārpus Latvijas robežām. Visas piekrīt, ka viena no svarīgākajām uzstāšanās reizēm bijusi Latvijas 2. karsējmeiteņu čempionātā un 1. Baltijas karsējmeiteņu čempionātā. Latvijas karsējmeiteņu čempionātā meitenes piedalījās ar jaunu deju un ieguva simpātiju balvu. Līdz ar šīs balvas iegūšanu aizsākās sadarbība ar «Streetfighters». Arī 1. Baltijas karsējmeiteņu čempionātā komanda ieguva simpātiju balvu, kas pierāda to, ka meitenes ir iekarojušas skatītāju sirdis.

Reizēm gadās arī dažādi misēkļi vai atgadījumi, kuri izjauc visu ierlānoto, vai tieši otrādi – defekts kļūst par efektu. Viena no tādām reizēm bija Mini moto šovs pie i/c «Olimpia», kad meitenēm bija jānodejo pēdējā deja, bet sāka līt lietus. Viņas nenobijās un nolēma dejot tik un tā. Lai arī meitenes bija slapjas, tas esot bijis aizraujoši, un skatītājiem šāda uzdrīkstēšanās patikusi. Vēl neaizmirstams piedzīvojums bijis brauciens kopā ar «Streetfighters» uz Jelgavu, kura laikā katra meitene tika izvizināta ar motociklu. Liene ļoti spilgti atceras futbola spēli, kurā uz laukuma viņas uzveda «Streetfighters» puīši, kā arī deju LU labāko sportistu apbalvošanas ceremonijas laikā Lielajā aulā.

Viss vēl ir priekšā, tādēļ ļoti daudz laika un spēka tiek ieguldīts karsējmeiteņu attīstībā. Komandai ir izvirzīti augsti mērķi – jo vairāk tiks darīts, jo lielāka iespēja mērķus sasniegt.

Arī jebkura LU studente var kļūt par daļu no šīs komandas un palīdzēt sasniegt izvirzītos mērķus. Katra studiju gada sākumā notiek karsējmeiteņu atlases konkurss. Pretendentēm jābūt aktīvām, radošām, komandas spēlētājām un tādām, uz kurām var paļauties izšķirošā brīdī. Meitenēm jābūt deju pieredzei un jāprot akrobātiski elementi. Atlases konkursam jābūt gatavi minūti gara deja, kuru vērtēs profesionāla žūrija. Karsējmeitene Linda dalās savā pieredzē par atlasi un to, kā ir būt karsējmeitenei: «Es ieraudzīju sludinājumu par karsējmeiteņu atlasi, un nodomāju – kāpēc gan ne, dejot es protu un publiku uzkarsēt arī. Pēc atlases tiku uzņemta un biju priecīga. Ja vēlies kļūt par karsējmeiteni, izvērtē, vai tev tam pietiks laika, jo piedāvājumu uzstāties ir daudz, arī mēģinājumi nav viegli. Un galvenais, vai varēsi sevi un savu laiku tam veltīt.» Arī Agatei patīk, ka viņa ir kļuvusi par šīs LU karsējmeiteņu komandas daļu: «Tu redzi spēli un vēl vari dejot. Lieliski! Ko gan vairāk var vēlēties!»

Bright Cheerleaders

The University of Latvia cheerleaders' team «Mango» established two years ago has become an integral part of students' life. The girls not only represent UL and support sports, but also popularize UL in Latvia. «Mango» participates in various, mainly basketball events such as «Ghetto Basket», streetball championships, basketball games, and, of course, supports the UL basketball team in the Latvian Basketball League and the SEB Student Basketball League. After the basketball season the girls participate in various charity and corporate events, fashion shows and so on. Since last year, they are the Moto Society «Streetfighters» cheerleaders. Currently the team has 12 dancers from different UL Faculties, for example, Faculty of Law, Faculty of Computing, Faculty of Social Sciences and others.

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē

25.02.

**Jessup Baltijas kauss
pirmo reizi Latvijā**

Foto: Aivis Beķeris

25. un 26. februārī Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē pirmo reizi notika Philip C. Jessup International Moot Court Competition 2011 Baltijas kauss. Šogad draudzības sacensībās piedalījās Latvijas, Baltkrievijas un Dānijas komandas. Iepriekšējā Baltijas kausa izspēlē LU JF komanda izcīnīja pirmo vietu un tās dalībniekus apbalvoja kā sacensību labākos oratorus. Sacensībās izspēlē ANO Starptautiskās tiesas procesu par starptautisko publisko tiesību strīdu starp izdomātām valstīm. Šogad komandas izvērtēja un gatavoja argumentāciju par militāro bezpilota lidmašīnu lietošanas tiesiskumu un starptautiskās pretkorupcijas jautājumiem.

08.03.

**Fizikas un matemātikas
fakultātes profesors
Jānis Spīgulis gūst
starptautisku atzinību**

Fizikas un matemātikas fakultātes profesors Jānis Spīgulis ievēlēts par Starptautiskās Optikas un fotonikas biedrības (SPIE) Goda biedru. Profesors Jānis Spīgulis ir pirmais SPIE Goda biedrs no Baltijas valstīm. Viņš ir veicis nozīmīgus pētījumus šķiedroptikā, optoelektronikā un biomedicīniskajā optikā. Viņa pētnieciskais darbs biofotonikā ir radījis jaunas metodes un ierīces optiskajai diagnostikai un veselības pārbaudēm, turpretim viņa veiktie šķiedroptikas pētījumi ļāva attīstīt sānizstarojošas optiskās šķiedras, optisko šķiedru bojājuma detektorus un šķiedru gala dizainu medicīniskam izmantojumam.

13.03.

**LU Lielajā aulā uzstājas
lēgendārā slovēņu
grupa «Laibach»**

Foto: Valeria Black

13. martā plkst. 18.00 grupa «Laibach» savas 30 gadu jubilejas tūres ietvaros sniedza vienīgo koncertu Baltijas valstīs – LU Lielajā aulā. «Laibach» ir slovēņu avangarda mūzikas grupa, īpaši asociēta ar industriālās un neoklasiskās mūzikas stiliem. Grupas nosaukums «Laibach» ir Slovēnijas galvaspilsētas Ļubļanas nosaukums vācu valodā. Rīgā «Laibach» viesojās pirmoreiz.

16.03.

**LU TDA «Dancis»
viesojas Krievijā**

Foto no «Juventus» arhīva

Latvijas Universitātes Tautas deju ansamblis «Dancis» ar trim lieliskiem koncertiem uzstājās Kalugā, Obninskā un Vorotinskā (Krievijā). Kolektīvu bija uzaicinājusi Kalugas apgabala Estrādes un mūsdienų dejas federācija dalībai starptautiskajā projektā «Deja bez robežām». Šī projekta autore ir pazīstamā horeogrāfe Jelena Soboleva. Projekta mērķis ir kultūras apmaiņa starp kolektīviem Kalugā un Rīgā. 25. aprīlī Latvijā ar atbildes vizīti ieradās deju ansamblis «Kalugas suvenīrs», kas sniedza solo koncertus Rīgā un Jelvavā.

1.04.

**«NABAKLAB»
svin gada jubileju**

No 1. līdz 3. aprīlim viena gada jubileju svinēja Latvijas Universitātes radio NABA klubs «NABAKLAB». Visas trīs dienas klubā uzstājās jau labi zināmas pašmāju grupas, kā arī ārvalstu viesi un kāds īpašs elektroakustisks projekts. «NABAKLAB» gada laikā sevi pierādījis kā daudzpusīgu koncertu, izstāžu, lekciju, kino un teātra izrāžu norises vietu Rīgas klubu dzīvē, piedāvājot vairāk nekā 200 vietējo un 50 dažādu ārvalstu mūziķu koncertus – starp tiem ir tādi mūsdienu mūzikā aktuāli vārdi kā «De/Vision», «The Living Jarboe», «A Storm of light», «Talibam». «NABAKLAB» ir arī viens no festivāla «Laba Daba» galvenajiem organizatoriem.

04.04.

**Latvijas Universitātē notiek
pasākums topošajiem
studentiem – «Studenta korpēs»**

Jau piekto gadu pavasarī LU aicina Latvijas vidusskolēnus piedalīties akcijā «Studenta korpēs», lai vienu dienu pavadītu kopā ar kādu studentu, kurš mācās studiju programmā, kas interesē skolēnu. Šogad akcijā tika saņemts rekordliels pieteikumu skaits – 763 skolēnu un 463 studentu. Visvairāk pieteikumu bija Medicīnas fakultātei. Daudz pieteikumu bija arī Sociālo zinātņu fakultātē, Humanitāro zinātņu fakultātē, Juridiskajā fakultātē, Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē.

05.04.

**Pasaules mēroga zinātnieku
tikšanās konferencē
«Funkcionālie materiāli
un nanotehnoloģijas»**

No 5. līdz 8. aprīlim Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtā norisinājās gadskārtējā starptautiskā konference «Funkcionālie materiāli un nanotehnoloģijas – FM & NT-2011», kuru atklāja Latvijas Republikas premjerministrs V. Dombrovskis, LU rektors M. Auziņš un Zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju departamenta direktore I. Arhipova. Šīs konferences laikā dalībnieki no visas pasaules var iepazīties un dalīties jaunākajos zinātniskajos sasniegumos, tendencēs un aktivitātēs inovatīvo materiālu pētniecībā un dizainā, izmantojot modernās nanotehnoloģiju metodes.

06.04.

**Radio NABA saņem konkursa
«Zelta ābele 2010» balvu
«Grāmatizdevēju Draugs 2010»**

Balvu saņem raidījuma «Bron-HITS» vadītāja Herta (Sandra Pugača)

Foto no privātā arhīva

Latvijas Zinātņu akadēmijas Mažajā zālē 6. aprīlī Latvijas Grāmatizdevēju asociācija svinīgā ceremonijā sveica skaistāko grāmatu izdevēju un veidotāju. Pasākumu kuplināja vairāku speciālbalvu pasniegšana. Balva «Grāmatizdevēju Draugs 2010» tika piešķirta radio NABA raidījumam «Bron-HITS», kas šķan katru sestdienu plkst. 12.00. Radio NABA spējis izveidot un jau astoņus gadus uzturēt un attīstīt raidījumu par grāmatām un literatūrai veltīta raidījuma nav.

08.04.

**Grāmatas «The Geopolitics
of History in Latvian-Russian
Relations» atvēršanas svētki**

8. aprīlī Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē notika grāmatas «The Geopolitics of History in Latvian-Russian Relations» («Vēstures ģeopolitika Latvijas–Krievijas attiecībās») atvēršanas svētki un diskusija par vēstures jautājumiem Latvijas un Krievijas attiecībās. Grāmatas tēmas aktualitāte piesaistīja plašu loku ārvalstu diplomātu, NVO pārstāvju, vēsturnieku, politiķu, akademiķu, studentu un citu interesentu, un diskusijā par vēstures jautājumiem piedalījās vairāk nekā 50 dalībnieki.

11.04.

**Lielākās Latvijas augstskolas
izveidojušas «Augstākās
izglītības eksporta apvienību»**

Latvijas Universitāte, Biznesa augstskola «Turība» un Rīgas Tehniskā universitāte izveidojušas biedrību «Augstākās izglītības eksporta apvienība», lai turpmāk veiksmīgāk attīstītu Latvijas augstākās izglītības eksportspēju un augstskolu vides internacionalizāciju. Apvienības mērķis ir sadarbībā ar dažādām valsts institūcijām veicināt Latvijas augstākās izglītības eksporta attīstību, kā arī pārņemt Latvijas augstākās izglītības iestādes starptautiskās izstādēs. Jau tagad racionāli tiek izmantoti

no 2011. gada februāra līdz maijam

finansiālie līdzekļi, vienai biedrības augstskolai pārstāvēt pārējās biedrības augstskolas starptautiskās izstādēs un tādējādi informējot par iespējām iegūt augstāko izglītību Latvijā.

21.04.

Latvijas Universitāte, Tartu Universitāte un Viļņas Universitāte paraksta stratēģiskās sadarbības deklarāciju

21. aprīlī Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš, Tartu Universitātes rektors Alars Kariss un Viļņas Universitātes rektors Benedikts Juodka Tartu parakstīja stratēģiskās sadarbības deklarāciju. Deklarācijā uzsvēta šo triju universitāšu nozīmīgā loma savu valstu akadēmiskajā un izglītības dzīvē un atzīta nepieciešamību ciešāk sadarboties pētniecības, studiju, vadības un citās jomās, kā arī uzlabot komunikāciju un informācijas apmaiņu starp universitātēm.

26.04.

Latvijas Universitātē Valsts prezidenta lekcija

26. aprīlī Latvijas Universitātes Lielajā aula notika Valsts prezidenta Valda Zatlera lekcija «Stratēģiska un gudra valsts. Redzējums Latvijas nākotnei». Lekciju noklausījās plašs interesentu loks – politiķi, politikas veidotāji, valsts un privātā sektora institūciju pārstāvji, eksperti, studenti, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji u. c. Valda Zatlera lekciju bija iespējams skatīties arī interneta tiešraidē Latvijas Universitātes portālā.

27.04.

Noslēdzies LU Bibliotēkas konkurss «Ko Tu zini par e-resursiem?»

Lai uzlabotu e-resursu izmantošanas prasmes un uzsvertu e-resursu nozīmību studiju un pētnieciskajā darbā Latvijas Universitātē, LU Bibliotēka no 5. līdz 19. aprīlim studentus un darbiniekus aicināja piedalīties tiešsaistes konkursā «Ko Tu zini par e-resursiem?». Konkursa noslēguma pasākums un izloze notika LU Bibliotēkas nedēļā, 27. aprīlī LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā: datorika, juridiskās zinātnes, teoloģija. Kopumā balvas saņēma septiņi uzvarētāji, no kuriem divi bija LU Bibliotēkas nomināti, bet pieci – izlozēti.

06.05.

Noslēdzies Baltijas jūras universitāšu administratoru seminārs

5. un 6. maijā Latvijas Universitātē notika 11. Baltijas jūras universitāšu administratoru (The Baltic Sea Region University Network – BSRUN ietvaros) seminārs «Universitāšu un biznesa sadarbība reģionālai attīstībai». Divu dienu laikā 60 dalībnieki no 8 valstīm diskutēja par tēmām, kas saistītas ar universitāšu un biznesa vides pārstāvju sadarbību reģionālās attīstības veicināšanai.

07.05.

LU Medicīnas fakultātes Jauno mediķu skolu absolvē 67 skolēni

7. maijā Latvijas Universitātes Lielajā aula notika LU Medicīnas fakultātes Jauno mediķu skolas (JMS) pirmais izlaidums. Šogad skolu absolvēja un sertifikātus saņēma 67 12. klašu skolēni no visas Latvijas, bet mācības skolā turpinās 121 skolēns. JMS sertifikāts apliecina ne tikai sekmīgu skolas beigšanu un iegūtās zināšanas, bet arī sniedz priekšrocības, stājoties LU Medicīnas fakultātē. 2010./2011. gadā skolā mācījās 200 skolēni no 80 dažādām Latvijas skolām. 121 skolēns šoruden turpinās mācības divgadīgajā JMS programmā, bet 100 skolēni JMS tiks uzņemti no jauna.

07.05.

LU teicami panākumi Latvijas XXI Universiādē vieglatlētikā

Šķēpmetēja Sinta Ozoliņa-Kovale
Foto: Sandra Skutāne

6.–7. maijā Jelgavas Olimpiskā centra stadionā notika Latvijas XXI Universiādes sacensības vieglatlētikā. Universitāti sacensībās pārstāvēja 42 studenti no PPMF, EVF, SZF, VF, FMF un JF, kopā izcīnot 17 pirmās, 12 otrās un 6 trešās vietas. Augstvērtīgākos rezultātus sasnieda Sinta Ozoliņa-Kovala, kura šķēpu raidīja 58,18 m tālu, izcīnot 2. vietu, kas ir viens no labākajiem rezultātiem Eiropā šajā sezonā.

13.05.

LU studentu programmēšanas komandas panākumi starptautiskās sacensībās

Foto: Guntis Arnicāns

4. maijā Latvijas Universitātes studentu komanda piedalījās I starptautiskajā informātikas (programmēšanas) olimpiādē, kas norisinājās Azerbaidžānas Republikas galvaspilsētā Baku. Piecu stundu garajās sacensībās tika izcīnīta augstā 5. vieta. Latvijas Universitāti šajās sacensībās pārstāvēja Artūrs Bačkurs (DF), Normunds Vilciņš (FMF), Madars Virza (DF) ar vadītāju asoc. prof. Gunti Arnicānu.

13.05.

Latvijas Universitātes zinātnieces saņem «L'Oreal» stipendijas

Foto: Māris Kundziņš

12. maijā notika «L'Oreal» Latvijas stipendijas «Sievietēm zinātnē» pasniegšanas ceremonija. Stipendijas saņēma medicīnas zinātņu doktore Liene Nīkitiņa-Zake, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes un Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra galvenā pētniece un Genoma centra datubāzu daļas vadītāja; dabaszinātņu maģistre Baiba Švalbe, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes doktorante un Latvijas Organiskās sintēzes institūta Farmaceitiskās farmakoloģijas laboratorijas asistente, kā arī dabaszinātņu maģistre fizikā Marija Duncē, LU Cietvielu fizikas institūta pētniece.

13.05.

LU Jauno mūzikas grupu konkurss uzvar grupa «Starmetis»

12. maija vakarā septīto reizi noslēdzās Latvijas Universitātes Jauno mūzikas grupu konkurss, kam bija pieteikusies 21 mūziķu apvienība. Šogad pirmo vietu ieguva Medicīnas fakultātes grupa «Starmetis», otrā vieta tika Sociālo zinātņu fakultātes rokgrupai «MonkeyRocks», trešā vieta – grupai «Lie Lie Sister», kas pārstāvē Sociālo zinātņu, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu un Vēstures un filozofijas fakultāti. OI.Kartes interneta klausītāju balvu saņēma melodiskā roka grupa «Inlay» (Humanitāro un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes).

25.05.

Par Latvijas Universitātes rektoru ievēlēts prof. Mārcis Auziņš

25. maijā Latvijas Universitātē notika LU Satversmes sapulces sēde, kurā par Universitātes rektoru uz turpmākajiem četriem gadiem ievēlēts līdzšinējais rektors prof. Mārcis Auziņš. Uz rektora amatu pretendēja arī profesore Inta Briķe. Par prof. M. Auziņu balsoja 185 Satversmes sapulces dalībnieki, pret – 92, par prof. I. Briķi balsoja 79, pret – 198. LU Satversmes sapulcē ir 300 dalībnieki, uz sēdi bija ieradušies un balsošanā piedalījās 277 dalībnieki.

Studiju programmas

Bioloģijas fakultāte **Bakalaura studiju programma**

- Bioloģija
- Profesionālā bakalaura studiju programma**

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas

- Bioloģija
- Uzturzinātne

Doktora studiju programma

- Bioloģija

Datorikas fakultāte **Bakalaura studiju programma**

- Datorzinātne

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Pirmā līmeņa profesionālā studiju programma

- Programmēšana un datortīklu administrēšana

Maģistra studiju programmas

- Datorzinātnes

Doktora studiju programma

- Datorzinātnes

Juridiskā fakultāte **Bakalaura studiju programma**

- Tiesību zinātne

Maģistra studiju programmas

- Tiesību zinātne
- Starptautiskās attiecības (tiesības)

Profesionālā maģistra studiju programma

- Tiesību zinātne

Doktora studiju programma

- Juridiskā zinātne

Ekonomikas un vadības fakultāte **Bakalaura studiju programmas**

- Ekonomika
- Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija
- Vadības zinības

Profesionālā bakalaura studiju programmas

- Apdrošināšana un finanses
- E-biznesa un loģistikas vadības sistēmas
- Starptautiskās ekonomiskās attiecības
- Grāmatvedība, analīze un audits

- Finanšu menedžments

Maģistra studiju programmas

- Eiropas studijas
- Ekonomika
- Sabiedrības vadība
- Starptautiskās attiecības (ekonomika)
- Vadības zinības
- Vides pārvaldība

Profesionālā maģistra studiju programmas

- Finanšu ekonomika
- Grāmatvedība un audits
- Starptautiskais bizness
- Starptautiskā tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmuma vadība
- Projektu vadīšana

Doktora studiju programmas

- Demogrāfija
- Ekonomika
- Vadibzinātne

Fizikas un matemātikas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Fizika
- Matemātika
- Optometrija

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Otrā līmeņa profesionālā studiju programmas

- Matemātikas statistiķis
- Vidusskolas matemātikas skolotājs

Maģistra studiju programmas

- Fizika
- Matemātika

Profesionālā maģistra studiju programma

- Optometrija

Doktora studiju programmas

- Fizika, astronomija un mehānika
- Matemātika

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā maģistra studiju programma

- Telpiskās attīstības plānošana

Doktora studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Medicīnas fakultāte **Bakalaura studiju programma**

- Farmācija

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Māšzinības

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma

- Ārstniecība

Maģistra studiju programmas

- Farmācija
- Māšzinības

Doktora studiju programma

- Medicīna un farmācija

* Studiju programma, kurā studijas notiek 5 fakultātes: Datorikas, Bioloģijas, Fizikas un matemātikas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu, Ķīmijas fakultāte.

** Studiju programmai pavisam ir 27 virzieni. Uzņemšana 2011./2012.ak.g. rudens semestri notiks sarakstā norādītajos virzienos.

Studiju programma tiek īstenota Eiropas Sociālā fonda projekta „Inovācija un prakse balstīta pedagogu izglītības ieguve un mentoru profesionālā pilnveide” ietvaros. Programmas īstenošanā piedalās Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte, Bioloģijas fakultāte, Datorikas fakultāte, Ekonomikas un vadības fakultāte, Fizikas un matemātikas fakultāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Humanitāro zinātņu fakultāte, Ķīmijas fakultāte, Teoloģijas fakultāte un Vēstures un filozofijas fakultāte.

Latvijas Universitātē

2011./2012.

Humanitāro zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Angļu filoloģija
- Āzijas studijas
- Baltu filoloģija
- Franču filoloģija
- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija

- Moderno valodu un biznesa studijas
- Somugru studijas
- Vācu filoloģija

Maģistra studiju programmas

- Angļu filoloģija
- Baltijas jūras reģiona studijas (angļu valodā)
- Baltu filoloģija
- Romāņu valodu un kultūru studijas

- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija

- Vācu filoloģija
- Orientālistika

Profesionālā maģistra studiju programma

- Konferenču tulkošana
- Otrā līmeņa profesionālā studiju programma (ar iepriekšējo augstāko izglītību)**

- Tulkotājs

Doktora studiju programmas

- Filoloģija
- Valodniecība

Vēstures un filozofijas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Filozofija
- Vēsture

Maģistra studiju programmas

- Filozofija
- Vēsture

Doktora studiju programmas

- Filozofija
- Vēsture

Teoloģijas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Teoloģija un reliģiju zinātne

Maģistra studiju programma

- Teoloģija

Doktora studiju programma

- Teoloģija un reliģiju zinātne

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Pedagoģija
- Psiholoģija

Profesionālā bakalaura studiju programmas

- Māksla

- Psiholoģija

- Skolotājs šādos virzienos:

- Angļu valodas skolotājs
- Latviešu valodas un literatūras skolotājs
- Lietišķās informātikas skolotājs
- Mājturības un mājāsaimniecības skolotājs
- Pamatizglītības (1.–4. klasei) skolotājs
- Speciālās izglītības skolotājs
- Vācu valodas skolotājs
- Veselības mācības un sporta skolotājs
- Vizualās mākslas skolotājs

- Pirmsskolas skolotājs

- Sociālais pedagogs

Pirmā līmeņa profesionālā studiju programma

- Pirmsskolas izglītības pedagogs

Maģistra studiju programmas

- Dažādības pedagoģiskie risinājumi

- Izglītības zinātne

- Pedagoģija

Profesionālā maģistra studiju programmas

- Izglītības vadība
- Psiholoģija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas (ar iepriekšējo augstāko izglītību)

- Speciālās izglītības skolotājs

- Skolotājs** šādos virzienos:

- Vidējās izglītības angļu valodas skolotājs
- Vidējās izglītības franču valodas skolotājs
- Vidējās izglītības itāļu valodas skolotājs
- Vidējās izglītības skandināvu valodas skolotājs
- Vidējās izglītības vācu valodas skolotājs
- Vidējās izglītības krievu valodas un literatūras skolotājs vai krievu valodas kā svešvalodas skolotājs
- Vidējās izglītības latviešu valodas un literatūras skolotājs
- Pamatizglītības angļu valodas skolotājs
- Pamatizglītības vācu valodas skolotājs
- Vizualās mākslas skolotājs
- Filozofijas skolotājs
- Sociālo zinību skolotājs
- Reliģijas un ētikas skolotājs
- Dabaszinību skolotājs
- Vidējās izglītības ekonomikas skolotājs
- Mājāsaimniecības, mājturības un tehnoloģiju skolotājs
- Pamatizglītības skolotājs (1.–4. klase)

Doktora studiju programmas

- Izglītības vadība
- Pedagoģija
- Psiholoģija

Kīmijas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Kīmija

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programma

- Kīmija

Profesionālā maģistra studiju programma

- Darba vides aizsardzība un ekspertīze

Doktora studiju programma

- Kīmija

Sociālo zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Informācijas pārvaldība
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Maģistra studiju programmas

- Bibliotēkzinātne un informācija

- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma (ar iepriekšējo augstāko izglītību)

- Sociālais darbs

Doktora studiju programmas

- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Informācija
Studentu serviss
Raina bulv. 19,
125. telpa
TEL. 67034444
LU@LU.LV
WWW.GRIBUSTUDET.LV

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

ANNO 1919

Lai top gaišāks prāts!

www.gribustudet.lv

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

